

د اسلام څلورم خليفه،

جليل القدر صحابي،

علي رضي الله عنه

مبارک سيرت

د څپرولو شميره: (۴)

Ketabton.com

ليکوال: حبل الله (المتين)

کال: ۱۳۹۸ لمريز

کتاب پښندنه:

نوم: ————— د علي (رضي الله عنه) سيرت.

ليکوال اوراټولوونکی: ————— حبل الله (المتين).

ژباړن: ————— خپله ليکوال.

ټايپ: ————— حبل الله (المتين)

ډيزاين او PDF: ————— N. RASOOLI

کال: ————— ۱۳۹۸ هجري لمريز

د خپرولو شمېره: ————— (۴)

فهرست

صفحه	عنوان:
(۱)	د علي رضي الله عنه د خوشبويه سيرت مبارک (۱) برخه:
(۱)	د علي رضي الله عنه اسلام راوړل:
(۳)	د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲) برخه:
(۳)	د علي رضي الله عنه ماشوموالي کې د لمونځ سره مينه:
(۵)	د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۳) برخه:
(۵)	د علي رضي الله عنه نومونه دا دي:
(۶)	د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۴) برخه:
(۷)	د بدر غزا څه وخت او کوم ځای کې پېښه شوه؟:
(۸)	د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۵) برخه:
(۸)	د بدر د غزا اسباب او علي رضي الله عنه ته د اسدالله ﷺ او اسد رسول الله ﷺ القاب:
(۱۱)	د علي رضي الله عنه د سيرت (۶) برخه:
(۱۱)	او د بدر غزا ته تيارې نيول:
(۱۳)	د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۷) برخه:
(۱۳)	د بدر غزا شروع کيدل:
(۱۶)	د علي رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه:
(۱۶)	د بدر غزا:
(۲۷)	د بدر د غزا پيل:
(۲۰)	د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۹) برخه:
(۲۳)	د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۰) برخه:
(۲۳)	او د خندق غزا کې بهادري:
(۲۶)	د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۱) برخه:
(۲۶)	د احزاب يا خندق غزا کې د رسول الله صلى الله عليه وسلم:
(۲۸)	د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۲) برخه:
(۳۱)	د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۳) برخه:
(۳۱)	غزوه احد کې د علي رضي الله عنه بهادري او فضيلت:
(۳۳)	د حضرت علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۴) برخه:
(۳۳)	د خيبر غزا:
(۳۳)	غزوة خيبر اوله برخه:
(۳۶)	د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۵) برخه:
(۳۶)	او د خيبر د غزا دوهم جزء:
(۳۹)	د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۶) برخه:

○○○ د علي رضي الله مبارك سيرت ○○○

- (٣٩)..... او د خير د غزا (٣) برخه:
- (٣٩)..... رسول الله ﷺ معجزه:
- (٣٩)..... د علي رضي الله عنه د سيرت (١٧) برخه:
- (٣٩)..... د اهل بيتو نذر او روژه:
- (٣٩)..... د علي رضي الله عنه د سيرت مبارك (١٨) برخه:
- (٣٩)..... د علي رضي الله عنه (رسول الله ﷺ) ته ژړا او د هغه جواب:
- (٣٩)..... د رسول الله ﷺ د (حسنينو رضي الله عنهم) سره محبت:
- (٣٩)..... د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارك (١٩) برخه:
- (٣٩)..... او حسنينو رضي الله عنه سره د ابوبكر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه محبت:
- (٣٩)..... د علي رضي الله عنه د سيرت مبارك (٢٠) برخه:
- (٣٩)..... د علي رضي الله عنه د سيرت مبارك (٢١) برخه:
- (٣٩)..... د علي رضي الله عنه انصاف:
- (٥٠)..... د علي رضي الله عنه د سيرت مبارك (٢٢) برخه:
- (٥٠)..... (١) شيعه گان څنگه الله ﷻ پخپل ځان اخته کړي:
- (٥٠)..... (٢) يو شيعه ته د (سعد بن ابى وقاص رضي الله عنه) بنسټ او سمدستي مړ کيدل:
- (٥٢)..... د علي رضي الله عنه د سيرت مبارك (٢٣) برخه:
- (٥٢)..... د علي رضي الله عنه دوي مشهورې خطبې:

د علي رضي الله عنه د خوشبويه سيرت مبارک (۱) برخه

د علي رضي الله عنه اسلام راوړل.

۴ د علي رضي الله عنه ولادت په 601 م (15) سپتمبر کې شوی دی.

علي رضي الله عنه د ابي طالب زوی د عبدالمطلب لمسی دی.

مجاهد بن جبير ابو الحجاج رضي الله عنه نه روايت دی: چې مکه مکرمه کې قحطي راغلې وه او خلک ډير تنگدسته وو، نو رسول الله ﷺ خپل تره عباس رضي الله عنه ته وويل: ستا د ورور يعني ابو طالب بچي زيات دي ډير په تکليف دی نو که زه او ته دواړه ورغلی وای او يو يو نفر مو ترې بيولی وای او د قحط سالی تر خلاصیدو پورې مو ورته کفالت کړی وای نو تابه د ورور ولی او ماد تره ولی حق اداء کړی وي، ځکه چې زما او ستا اقتصادي حالت ښه دی نو عباس رضي الله عنه ورته وويل: ډيره ښه خبره ده او دواړه ورغلل او ابو طالب ته يې پيشکش وکړ، چې ستا اولاد زيات دی او قحط سالي هم ده که ستا خوښه وي نو مونږ به يو يو تن له ځان سره بوزو او تر هغه به يې ساتو چې قحط سالي ختمه شي. نو ابو طالب ورته وويل: ډيره ښه خبره ده خو عقيل رضي الله عنه به نه بيايي نور که هريو بيايي خوښه مې ده، نو عباس رضي الله عنه جعفر رضي الله عنه بن ابي طالب او رسول الله ﷺ علي رضي الله عنه بن ابي طالب له ځان سره بوتلل، نو دغه وخت کې علي رضي الله عنه بن ابي طالب د (6) کالو وړاندې د علي رضي الله عنه بخت په دې کار سره وځليده، ځکه چې تربيه يې د أم المؤمنين خديجه رضي الله عنها او رسول الله ﷺ په غاړه شوه نو علي رضي الله عنه بن ابي طالب نبوي اخلاق د رسول الله ﷺ نه زده کړل.

۴ رسول الله ﷺ به د خپلو لورگانو (لونیو) بي بي رقيه رضي الله عنها، بي بي أم کلثوم رضي الله عنها او بي بي فاطمه رضي الله عنها سره يو شان خوراک، څښاک، لباس او نور ضرورتونه ورته پوره کول د تعليم او ادب له پاره يې هم ورته پوره توجه کوله.

دا چې علي رضي الله عنه بن ابي طالب پخپله هم يو غيرتي، ذهين، هوښيار او با ادبه ماشوم و د ماشومتوب په وخت کې به داسې خبرې کولې تا به ويل چې کوم نابغه يا علامه دی چې لويان به يې عقل ته حيران وه او ولې به هوښيار نه وي چې د أم المؤمنين خديجه رضي الله عنها غيږه کې لوی شوی وي.

ولې به هوښيار نه وي چې د رحمة للعالمين تر پرورش لاندې را لوی شوی وي.

ولې به هوښيار نه وي چې د أم کلثوم رضي الله عنها، رقيه رضي الله عنها او فاطمه رضي الله عنها سره يې يو ځای لوبې کړي وي.

۴ د عبد الله ابن عباس رضي الله عنهما نه روايت دی: چې علي رضي الله عنه به فرمايل: چې

زه کله لس کلنۍ ته نژدې شوم نو د دوشنې ورځ وه چې رسول الله ﷺ ته وحې نازل شوه او رسول الله ﷺ خپل کور ته راغی او ويل: چې ما پټ کړئ او أم للمؤمنين بي بي خديجه رضي الله عنها ور باندې څه شي واچول او غيږ کې يې ونيولو.

* ذکره ابن اسحاق في كتابه، وايضاً في البدايه والنهايه ج (۳) ص ۲۴

د علي (رضي الله عنه) سيرت

او رسول الله ﷺ ورته د جبرائيل (ع) د راتلو قصه بيان كړه، نو چې رسول الله ﷺ ته بي بي خديجې رضي الله عنها تسلي وركړه چې تابه الله ﷺ هيڅكله ضايع نه كړي ته صله رحمې لري، ته بيو زلو سره كومكونه كوي، ته رښتيا وايي نو چې د رسول الله ﷺ لږ حالت ښه شو نو ما ترې پوښتنه وكړه: چې په تاڅه چل شوی دی؟ زه خو ډيره خپه شوم نو رسول الله ﷺ راته وويل: ته مه خپه كيږه هيڅ كومه بده خبره نشته نو بيا يې راته اسلام پيش كړ، چې الله يودى شريك نه لري، زه د الله ﷺ رسول ﷺ شوم تاسو بايد د لاه، مناة او عزي عبادت ونه كړئ د مرگ نه بعد ژوندون حق دی، علي رضي الله عنه فرمايې: رسول الله ﷺ ما سره ډير په مينه خبرې وكړې اخرت كې حساب كتاب كيږي نو بيا به مسلمانان جنت ته او كافران دوزخ ته ځي.

➤ علي رضي الله عنه فرمايې: ما د رسول الله ﷺ خبرې په غور واوريدلې بيا مې ورته وويل: چې ما خوله دې وړاندې داسې خبرې نه دي آوريدلې، نو كه ستا خوښه وي نو زه به يو ځل خپل پلار ابي طالب سره مشوره وكړم نو رسول الله ﷺ راته وويل: نه پام چې هغه خبر نه كړي زما په تا باندې باور و چې ته يو ذهين او هوښيار هلک يې او ته به پخپله دغه فيصله وكړې نو ځكه مې تاته دغه د راز خبره وكړله كه ته خپل پلار خبر كړي هغه به تا منع كړي نو تاته پخپله سوچ او فكر پكار دی،

➤ علي رضي الله عنه فرمايې: چې زه بياگه ته ټوله شپه ويده نه شوم او د خپل پلار او نيكه د بتانود عبادت خبرې مې زړه كې گرځيدلې، نو دا فكر مې كاوه چې هغوئ په خپل لاس بتان جوړ كړي دي او بيا عبادت ورته كوي، نو ولې زه د اصلي مالک او خالق عبادت ونه كړم تر هغې چې صبا شو نو زه بيا رسول الله ﷺ مخ ته حاضر شوم نو بيا مې ترې پوښتنه وكړه: چې يو ځل بيا راته هغه پرونى خبره وكړه نو رسول الله ﷺ راته بيا په تفصيل د نبوت خبره بيان كړه او زه مسلمان شوم.

➤ لږ وخت بعد رسول الله ﷺ غوښتل لمونځ اداء كړي او أم المؤمنين بي بي خديجه رضي الله عنها هم ورسره څنگ كې ودریدله نو ما ترې پوښتنه وكړه چې دا كوم عمل دی تاسې يې د كولو اراده كړې؟ نو رسول الله ﷺ راته د لمونځ خبره وكړه چې هغه وخت د خپلې خوښې لمونځ كولاى شو،

نو ما هم ځان پاك كړ او دوى سره په لمانځه ودریدم او دغه د سې شنبې ورځ وه يعنې د نبوت په دوهمه ورځ اولنى لمونځ په جمع ما او أم المؤمنين خديجې رضي الله عنها د رسول الله ﷺ سره په جمع اداء كړ.

➤ نو علي رضي الله عنه فرمايې: چې په نارينه وو كې اولنى مسلمان ابو بكر رضي الله عنه او په ښځو كې اولنى مسلمان بي بي خديجه او په هلکانو كې اولنى مسلمان زه او په جينكيانو كې رقيه رضي الله عنها، ام كلثوم رضي الله عنها او فاطمه رضي الله عنها او په غلامانو كې اول مسلمان زيد رضي الله عنه بن حارثه ؓ.

د علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲) برخه.

د علي رضي الله عنه ماشوموالي کې د لمونځ سره مينه.

➤ او د اياس رضي الله عنه بن عفیف د نيکه افسوس چې کاشکې مخکې مسلمان شوی وای.

➤ د اسماعيل بن اياس بن عفیف رضي الله عنه نه روايت دی: هغه د خپل نيکه نه روايت کوي: چې زما د تجارت کاروبار و او د حج موسم کې به زه راتلم او شيان به مې اخيستل او خرڅول، نو زه عباس رضي الله عنه بن عبد الطلب ته ورغلم او هغه په منی کې و چې څه شي ترينه واخلم نو ما يو نفر وليد، چې د څيمې په شان يو څير نه راووت او د قبلې طرف ته ودرید، چې لمونځ وکړي نو ورپسې يوه ښځه راووتله او هغه هم ورسره ودریدله بيا يو هلک راووت هغه هم ورسره ودرید، چې لمونځ وکړي نو ما ورته وويل: أي عباسه (رضي الله عنه) دا لا کوم دين دی؟

ما ته خو دا دين نوی غوندي ښکاره شو.

➤ نو عباس رضي الله عنه وويل: چې دا يو زما وراره محمد ﷺ بن عبد الله دی او دا وايي چې زه الله ﷻ رسول ﷺ رايلېلی يم او وايي: چې ان شاء الله دغه دين به کامياب کيږي او د کسری او قيصر ماني او خزاني به د الله ﷻ په مرسته مونږ ته لاس ته راځي، او دغه ښځه خديجة بنت خويلد رضي الله عنها ده چې هر څوک يې پيژني هغې هم ورباندې ايمان راوړی دی.

او دغه ماشوم هم زما وراره علي رضي الله عنه دی هغه هم ورباندې ايمان راوړی دی.

➤ بيا به چې عفیف رضي الله عنه دغه حديث بيانوي نو افسوس به يې کولو، چې کاشکې زه هم هماغه وخت مسلمان شوی وای زه به هم دوی سره په لمانځه ولاړ وای هسې مې په اسلام راوړلو کې تاخير وکړ.

نوټ:

دا هغه وخت و چې رسول الله ﷺ خپل تره عباس رضي الله عنه ته د اسلام دعوت ورکړی و خو لا قبول کړی يې نه و.

➤ ابن جرير رضي الله عنه د نورو په حواله د اسدين عبدة البجلي رضي الله عنه نه او هغه د يحيى بن عفیف رضي الله عنه نه روايت کوي: چې زه د جاهليت په زمانه کې مکې مکرمې ته راغلم او د عباس رضي الله عنه ميلمه شوم نو مونږ بيت الله شريف سره ناست و چې يو ځوان راغی د لمر ختلو وخت و نو اول يې اسمان ته وکتل چې لمر لږ را پورته شو نو په لمانځه ودرید بيا گورم چې يو ماشوم منډې راوړلې او راغی د هغه ځوان ښي طرف ته څنگ کې ورسره ودرید؛ نو چې ما وکتل يو ښځه هم راغله د هغه ځوان شاته ودریدله نو بيا هغه ځوان رکوع وکړ نو دوی دواړو هم رکوع ورسره وکړه بيا هغه ځوان سجدي ته ښکته شول، نو دوی دواړه هم ورسره په سجده شول،

• اخرجه الامام احمد في مسنده حديث رقم {1758} من حديث جعفر بن جعفر بن ابی طالب، و اخرجه الحاكم في المستدرک في کتاب معرفة معرفة الصحابة حديث رقم {4848} و ذکر ابن هشام في سيرة البوية ج 1 ص 206، و ذکر البيهقي في دلائل النبوة ج 2 ص 161، [9/24, 11:30 PM]

د علي (رضي الله عنه) سيرت

۴ نو يحيى بن عفيف رضي الله عنه وايي: ما عباس رضي الله عنه ته وويل: د كعبې په رب ښه قسم دا خو ډير لوی کار دی ماته خو ډير لوی ښکاره شو.

دا کوم دين دی چې ډيره غوره طريقه باندې عبادت دی پکې؟
نو عباس رضي الله عنه راته وويل: چې ته څه وايي چې يو لوی کار دی؟

ته پوهیږې چې دا څوک دي؟

۴ دا یو زما وراره محمد بن عبد الله ښه دی او دا ښځه خدیجه بنت خویلد رضي الله عنها ده او دا ماشوم زما د بل ورور ابو طالب زوی دی علي رضي الله عنه نومیږي.
زما دا وراره ماته وايي: چې ستا الله ښه دی چې مخکې اسمانونه یې پیدا کړي دي مړه کول او ژوندي کول کوي.

او وايي: چې دا هماغه دين دی چې ابراهيم عليه السلام ته ورکول شوی ؤ.
او زما دا وراره وايي: چې دغه دين به مشرق نه مغرب ته او شمال نه جنوب ته خپریږي؛ خو تر اوسه چا غیر د دغه درې تنو (کسانو) څخه نه دی قبول کړی،
بيا ابن جریر رضي الله عنه د سلمه ابن اسحاق رضي الله عنه نه روایت کړی دی: چې دغه وخت کې د علي رضي الله عنه عمر د لسو کالو نه ؤ پوره شوی.

۴ د محمد ابن کعب رضي الله عنه نه روایت دی: چې په ښځو کې اول مسلمانان به بي خدیجه بنت خویلد رضي الله عنها وه ځوانانو کې ابوبکر رضي الله عنه او ماشومانو کې علي رضي الله عنه ؤ.

د محمد ابن کعب رضي الله عنه نه روایت دی: چې کله علي رضي الله عنه اسلام راوړ او رسول الله ﷺ ورته وويل: چې تر څو ما درته نه وي ويلي نو څوک درنه خبر نه شي، نو علي رضي الله عنه همداسې د خپل پلار ابو طالب له ویرې هم اسلام راوړل پټ ساتلی ؤ،

۴ خویوه ورځ د رسول الله ﷺ په کور کې په لمانځه ولاړ ؤ او د رسول الله ﷺ د بعثت خبره هم مشهوره شوې وه خو ابي طالب لا خبر نه ؤ چې علي رضي الله عنه هم مسلمان شوی دی نو ابو طالب د رسول الله ﷺ کور ته داخل شو او علي رضي الله عنه یې په لمانځه ولید او په غوري یې ورته کتل او علي رضي الله عنه هم خپل پلار د سترگو په کونجو کې ولید، خو لمونځ یې ښه په اطمینان اداء کړ، نو چې لمونځ یې خلاص کړ نو پلار یې ابو طالب ترې پوښتنه وکړه ایا ته هم مسلمان شوی یې؟

۴ نو علي رضي الله عنه ورته ښه په تسلی جواب ورکړ: هو پلار جاننه د دوزخ اور او حساب کتاب ډیر سخت دی زه غواړم ته هم ځان له اوره وژغورې خو ابو طالب فقط دومره ورته وويل: چې ته مسلمان شوی یې؟ نو د خپل د تره زوی محمد ﷺ لنگ دې مظلوم کړ؟ یعنې مرستندویه یې شه او نور یې څه ونه ويل او پورته شو او ولاړ.

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۳) برخه.

د علي رضي الله عنه نومونه دا دي.

اسد الله و اسد رسول الله صلى الله عليه وسلم،
ابو تراب، حيدر، ابو الحسنين، امير المؤمنين،
المرتضى،

داسې نور القاب هم شته.

د حُبَّة عُرْنَى نه روايت دی: چې يوه ورځ امير المؤمنين علي رضي الله عنه بن ابي طالب په ممبر خطبه ويلي چې په خدا شو تر دې چې غاښونه مبارک يې ښکاره شول بيا يې وفرمايل:

کله چې زه مسلمان شوم او مال رسول الله ﷺ سره پټ لمونځ اداء کولو او تر دې وروسته رسول الله ﷺ زما پلار ته د کوم خاص دعوت نه و ورکړې نو زه رسول الله ﷺ سره [بطن النخلة] مقام کې په لمانځه ولاړوم چې پلار مې ابي طالب راغی نو چې مونږ سلام وگرځولو، نو پلار مې رسول الله ﷺ ته وويل: وراره تاسو څه شئ کول؟ دا خو نوې طريقه ده نو بيا رسول الله ﷺ ورته د اسلام دعوت ورکړ.

نو زما پلار ورته وويل: وراره تاسې چې کوم عبادت کوئ کوم عيب يا کوم مشکل ماته نه لري؛ خودا چې تاسې سجده کې سر په مخکې کيږدئ او روسته برخه مو جيگه نيولې وي نو دا زمانه ولاکه کيږي، نو علي رضي الله عنه بيا وخنډل او ويې ويل: ما وغوښتل چې خپل پلار ته ووايم چې ته خويو ځل د دې تجربه هم وکړه.

په خپل لاس جوړ شوي بتانو ته خو هر سهار وختي په گوندو يې او خپل رب ﷻ ته سجده درته سخته ښکاره کيږي؟

نو رسول الله ﷺ زما په اراده پوه شو او په اشاره کې يې راته وويل: پام کوه چې څه ونه وايې. بيا علي رضي الله عنه وفرمايل: زه د الله ﷻ شکر اداء کوم چې زما څخه څوک رسول الله ﷺ پسې لمونځ کولو کې نه دی وړاندې شوی.

د علي رضي الله عنه نه روايت دی: چې کله دغه آیات مبارک نازل شو

[وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ]

ترجمه: خپل نژدې خپلوان د الله د عذاب نه وويروه نو رسول الله ﷺ راته وفرمايل: چې صبا ته يو پسه حلال کړه او ډوډۍ تياره کړه او شهد هم راوړه او ماته زما او ستا ټول خپلوان را وغواړه.

نو ما همدا سې وکړل پسه مې حلال کړ، ډوډۍ يې تياره کړه او شهد مې هم راوړل او د ټولو خپلوانو کورونو ته ولاړم او خبر مې کړل چې د صفا غونډۍ سره راجمع شئ نو هغوی ټول هلته راجمع شول او رسول الله ﷺ ماته وويل:

د علي (رضي الله عنه) سيرت

خوراک راوړه: نو ما خوراک راوړ او ټولو بنه په مړه خپته خوراک وخوړ. خو ټولو وکتل چې فقط د گوتو ځایونه پکې معلومیدل او خوراک بلکل کم شوی نه ؤ بیا رسول الله ﷺ راته وویل: شهید راوړه او ماشه راوړل او ټولو بنه ډیر وځنبل خو بلکل کم نه شول نو بیا رسول الله ﷺ غوښتل چې خپل قوم ته خبرې شروع کړي او یو ځل بیا دعوت ورکړي؛ خو زما تره ابو لهب خبرې شروع کړې او ویې ویل: محمد ﷺ سحر او جادو در باندې وکړ او تاسو ولیدل چې ډوډی او شهید بلکل کم نه شول او خپله پورته شو او نور بیا ټول ورسره پورته شول او ولاړل، خو په دې پوه نه شول چې مونږ رسول الله ﷺ څنگه راغوښتي ؤ نو،

بیا رسول الله ﷺ خپه کور ته راستون شو او ماته یې وویل: چې صبا ته بیا پسه حلال کړه ډوډی تیاره کړه او شهید راوړه او ټول خپلوان بیا راته هماغه ځای ته راوغواړه، نو علي رضي الله عنه فرمایي:

ما همداسې وکړل ډوډی مې تیاره کړه شهید مې راوړل او ټول خپلوان مې راوغوښتل کله چې راغونډ شول ډوډی یې وخوړه نو رسول الله ﷺ پورته شو ویې فرمایل: ای زما قومه که زه تاسو ته ووايم چې له دې غره شاته د بنمن د حملې کولو او په تاسو د يرغل کولو اراده لري تاسو به یې ومنئ؟

نو ټولو په یو غږ وویل: هو ته رښتونی یې تا کله هم درواغ نه دي ویلي نو رسول الله ﷺ ورته وویل: چې زه تاسو د الله ﷻ د عذاب نه ویروم، تاسو ایمان راوړی او ځانونه د الله ﷻ د عذاب نه بچ کړئ. نو ابو لهب لعین او چت شو او ویې ویل: تبا ه شي تا مونږ دې له پاره راغوښتي یو؟ نو په دې طریقه دغه لعین د رسول الله ﷺ خبرې اخلاص کړلې.

نو الله ﷻ سورت [تبت یدا ابی لهب] نازل کړ، چې د دغه لعنتي او دده د بنځې ام جمیل بدې پکې بیان شوی دي.

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۴) برخه.

د علي رضي الله عنه د القابو څخه یو اسد الله ﷻ و اسد رسول الله ﷺ

یعني د الله جل جلاله او د رسول الله ﷺ زمری.

دا لقب څرنگه ورته ورکول شو؟

اخيږي برخه کې به ور باندې پوهه شی.

هغه وخت کې داسې نه وه چې هر کوڅه ډب او گیدې ته دې د بهادری، ایماندارۍ، تقوی، ایشار، قربانۍ، شهادت او غیرت لقب یا میډال ورکړل شي، بلکې په رښتیا دغه صفتونو لرونکو ته ورکول کیدل چې یو له هغوی څخه علي رضي الله عنه ؤ.

دا لقب علي رضي الله عنه ته داسې یوه غزا کې ورکول شو چې لا خو تنکی ځوان ؤ لا خویي آس ځغلول، توره چلول، غشي ویشتل او غیره نیول نه وه زده کړي اول وار ؤ چې د بدر غزا کې ورسره

د علي (رضي الله عنه) سيرت

مخ شو خو اول د بدر غزا په خو برخو ويشو او اخري برخه کې به پوه شى چې علي رضي الله عنه څنگه دغه لوړ قيمته لقب وگټلو؟

تر ټولو اول د بدر د غزا په باره کې معلومات در سره شريکوم.

د بدر غزا څه وخت او کوم ځای کې پېښه شوه؟

د بدر غزا (17) رمضان [2] هجري کې او (624) ميلادي (13) مارچ کې پېښه شوې ده.

د بدر د غزا اسباب او وجه څه وه؟

کله چې رسول الله ﷺ او نورو صحابه کرامو هجرت وکړ نو ټوله شتمني يې مکه مکرمه کې د قريشو مشرکينو غصب کړې وه او رسول الله ﷺ او صحابه کرام رضي الله عنهم خالي لاس هجرت ته مجبور کړل شوي وو، نو په دې خاطر مسلمانانو بيخي زيات تکاليف لوړې او تندي برداشت کړلې، نو رسول الله ﷺ او نورو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته معلومه وه چې قريش به د دوی په مالونو تجارتونه کوي شام ته به يې وړي او هلته به يې خرڅوي او په پيسو به يې نور شيان را نيسي نو ځکه رسول الله ﷺ غوره وگڼله چې د قريشو لار کې کمين ونيسي او مالونه ترې را وگرځوي چې دې کار سره به هم خپل مالونه په لاس ورشي او هم به قريشو ته خپل زور او قوت وښايي، نو رسول الله ﷺ د مدينې منورې څخه د شام هغه لارې طرف ته د (200) تنو سره ولاړ چې د مکې مکرمې نه وړ باندې شام ته قافله تلله خو چې کله رسول الله صلی الله عليه وسلم هلته د [ذالعشيرة] مقام ته ورسيد نو معلومه شوه چې د قافلې ډيرې ورځې شوي چې تيره شوې ده نو په دې خاطر رسول الله ﷺ بيرته را ستون شو خو رسول الله ﷺ دغه لار باندې د نبوت نه وړاندې ډير سفرونه کړي وو او هغه اندازه ورته معلوميدله چې دغه قافله به بيرته څومره وخت کې راځي،

نو کله چې د قافلې د راتلو وخت را نژدې شو نو رسول الله ﷺ دوه تکړه صحابه کرام رضي الله عنهم د هغوی د معلوماتو راوړلو له پاره وليږل يو صحابي (محمد طلحه بن عبيد الله رضي الله عنه) او بل صحابي (سعيد بن زيد رضي الله عنه) وه.

دغه دوه تنه هلته ولاړل او لار يې څارله چې د ابوسفیان په مشرۍ قافله وړ باندې تيره شوه او د هغه قافلې د ساتنې له پاره څلويښت (40) ځوانان هم ورسره مسلح روان وه، نو دغه دوه صحابه کرام رضي الله عنهم په ډيره تيزۍ سره مدينې ته راغلل او رسول الله ﷺ ته يې خبر ورکړ چې قافله را رسيدلې ده او د مکې طرف ته روانه ده نو عموماً دغه د اوبسانو قافله بار وه نو خامخا به يې ځای په ځای دمه هم کوله نو رسول الله ﷺ بيا يو صحابي [محمد بسبس بن عمرو رضي الله عنه] وليږلو، چې يو ځل بيا کره معلومات راوړي نو هغه صحابي رضي الله عنه بيا خبر راوړ چې رښتيا هم قافله دمه په دمه روانه ده،

نو رسول الله ﷺ بيا صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وويل: چې مونږ يو خواته ځو که چا سره سورلی وي که تلای شي نو زمونږ سره دې ولاړ شي او که څوک نه ځي نو زه يې نه مجبوروم نو بيا رسول الله ﷺ (12) رمضان باندې د مدينې منورې نه ووت او مدينه منوره کې يې پخپل ځای عبد الله بن ام مکتوم رضي الله عنه امام وټاکه.

د علي (رضي الله عنه) سيرت

نوټول (70) اوښان او فقط دوه اسونه ورسره وو، چې يو آس د زبير ابن عوام رضي الله عنه او بل د مقداد بن الاسود الكندي رضي الله عنه وه.

او چې هرو درې کسانو باندې يو اوښ ؤ او وار په وار به ورباندې سپريدل، نو د رسول الله ﷺ برخه کي علي رضي الله عنه او ابو لبا به رضي الله عنه رسيدلي وو، کله چې د علي رضي الله عنه او ابو لبا به د سپريدلو وار راغی نو د دوی دواړو به انکار وکړ چې يا رسول الله ﷺ ته په ټوله لار سپريږه او مونږ دواړه ځوانان او تکړه يو، مونږ دواړه به پياده څو خور رسول الله ﷺ ورته وويل: چې نه نه تاسې زما څخه تکړه هم نه ياست او نه زه د ثواب گټلو نه مستغني يم تاسو به په خپل وار سپريږئ، کله چې د [روحاء] مقام ته ورسيدل نو هلته يې صحابه کرام را جمع کړل چې وگوري څومره تنه (کسان) دي؟ او ايا داسې څوک خو نشته چې کمزوري وي يا جنگ نه شي کولای؟ نو بيا معلومه شوه چې دوه تنه ماشومان هم د جهاد جذبې اخستي او راغلي دي،

نو هغه دواړه ماشومان يو براء ابن عازب رضي الله عنه او بل عبد الله ابن عمر رضي الله عنه وه چې ډير په مشکله رسول الله ﷺ راځي کړل او بيرته يې مدينې منورې ته وليږل او ابو لبا به رضي الله عنه يې هم بيرته مدينې ته د امير په شکل وليږه چې د هغې بقايا خلکو ضروريات ور پوره کړي.

بيا رسول الله ﷺ له هغه ځايه روان شو کله چې په لنډه لاره (بيوت السقيا) مقام ته ورسيدل بيا يې دوه صحابه کرام رضي الله عنهم د قافلې د معلوماتو له پاره له ځان وړاندې وليږل چې هغوی چيرې رسيدلي دي هغوی کې يو صحابي عدي بن الزغباء رضي الله عنه او بل بسبس بن عمرو الجهني رضي الله عنه ؤ هغوی هم ډير په تيزۍ ولاړل او بيرته يې د هغوی د ځای معلومات راوړل.

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۵) برخه.

د بدر د غزا اسباب او علي رضي الله عنه ته د اسدالله ﷺ او اسد رسول الله ﷺ القاب.

کله چې رسول الله ﷺ (بيوت السقاء) ځای ته ورسيد او هغه دوه صحابه کرامو عدي بن الزغباء رضي الله عنه او بسبس بن عمرو الجهني رضي الله عنه ورته صحيح خبر راوړ چې قافله روانه ده نو رسول الله ﷺ صحابه کرامو ته د تللو امر وکړ، نو لاره کې يو مشرک ورته راغی هغه رسول الله ﷺ ته وويل: چې يا رسول الله ﷺ ماته اجازه وکړه چې زه هم درسره ولاړ شم زه ډير زيات د جنگ شوقي يم نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ايا ته مسلمان يې؟

نو هغه ورته وويل: نه زه مسلمان نه يم

نو رسول الله ﷺ ورته وويل: بيرته وگرځه مونږ د کافر په وژلو کې له کافر مرسته نه غواړو.

لږ وخت وروسته بيا هغه کافر د رسول الله ﷺ مخې ته ودريد او د جنگ اجازه يې وغوښتله او رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: مونږ له کافرانو مرسته نه غواړو.

* کتاب المغازي باب شهامة علي جلد اول، الاستيعاب باب خلفاء الراشدين، وغزوة البدر:

* مأخوذ من كتاب الاستيعاب، حلية الاولياء البداية والنهاية مع النهاية البداية في الملاحم ج 4 صفحه 24

د علي (رضي الله عنه) سيرت

بيا لږ وخت وروسته دريم ځل د رسول الله ﷺ مخې ته ودريد چې اجازه را کړه زه در سره ولاړ شم؟ خو بيا رسول الله ﷺ ورته هماغه جواب ورکړ.

بيا هغه سړی مسلمان شو او رسول الله ﷺ ورته د تللو اجازه ورکړه او سفييې جاري وساته بيا رسول الله ﷺ خپل پوځ منظم کړ.

عمومي قومندان يې [مصعب ابن عمير العبدري قريشي رضي الله عنه] وټاکه او هغه ته يې سپين رنگ بيرغ په شکل د قومندانۍ نښان ورکړ، بيا رسول الله ﷺ خپل صحابه کرام رضي الله عنهم دوه تقسيمه کړه او ورته ويې ويل: چې تاسو به نبي طرف ته ځئ او دغه يې ټول مهاجرين کړل او بيرغ يې د [علي رضي الله عنه بن ابي طالب] په لاس ورکړ او د هغوی سره يې يو سر لښکر وټاکه چې په آس سپور و چې هغه [زبير بن عوام رضي الله عنه] و.

بل چپ طرف ته يې انصار کړل او د هغوی بيرغ يې [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] ته ورکړ او د هغوی سر لښکر يې [مقداد ابن الاسود رضي الله عنه] وټاکه چې هغه هم په آس سپور و. او رسول الله ﷺ په خپله ځان د عمومي سپه سالار په توگه وټاکلو، چې د ټولو مشري به کوي. رسول الله ﷺ ټول تقريبا (313) تنه وه چې (61) تنه داوس د قبيلې وه او (170) د خزرج قبيلې وه او نور باقي کسان ټول قريش مهاجرين وه. رسول الله ﷺ اگر چې د جنگ له پاره نه و راوتلی خو د دښمن ناڅاپي حملې ته هميشه تيار و.

بل خواته قريش هم ډير زيرک وو هغوی هم قافلي مشري يو داسې قومي مشر! اباسفيان! ته ورکړې وه چې هميشه به يې د مسلمانانو د حرکتو خبر اخستو او جاسوسانو به ورته معلومات ورکول، نو کله چې اباسفيان خبر شو چې مسلمانان د رسول الله ﷺ په مشرۍ له مدينې منورې ورسې راوتلي دي نو خپله قافله يې پرېښودله او مسلمانانو د پوره معلوماتو له پاره هغه ځای ته ولاړ په کوم ځای کې چې [بسبس بن عمرو رضي الله عنه] او [عدي بن الزغباء رضي الله عنه] ليدلي وو او رسول الله ﷺ ته يې خبر ورکړی و.

کله چې اباسفيان بن حرب چې يو نوم يې مغيره بن حرب دی هغه ځای ته ورسيد، نو د هغه ځای خلکو نه يې پوښتنې وکړې، چې څوک نا اشنا خلک خو دلته نه وو راغلي؟

نو هغوی ورته وويل: چې دوه تنه راغلي وه څو ورځې دلته وو، بيا ولاړل نو اباسفيان بن حرب ورته وويل: ماته هغه ځای را وښايست چې دغه دوه تنو پکې خپلې اوښې کښينولې يا چو کړې وې! نو هغوی ورته هغه ځای وښوده، نو اباسفيان د اوښ پچې را واخستلې او لاس کې يې میده کړې او هغې کې د قجورې زړې وو، نو ويې ويل: زما قسم دی دغه واښه چې دغه اوښانو خوړلي او دغه قجورې د يثرب (مدينې منورې) دي او دا د اوښ منډونه هم د هماغه ځای د اوښانو دي نو په ډير سرعت او تيزۍ سره يې ځان خپلې قافلې ته ورساوه او د قافلې لاره يې د (بحر قلزم يا بحر الاحمر) طرف ته بدله کړه او ضمضم بن عمرو العفاري الكناني يې مکې مکرمې ته وليږه، چې د مکې مشرکين خبر کړي چې رسول الله ﷺ سره د کسانو د دوی په تلاش کې دی او غواړي مخه يې ونيسي،

د علي (رضي الله عنه) سيرت

نو دغه نفر دیر سرعت سره مکې ته ولاړ او د اوبن پوزه یې پرې کړه او خپله شاته او مخ ته لمن یې هم وشکوله چه دا د دوی له پاره د زیاتې خطرې زنگ او نښانې وه او د مکې کوڅو کې یې چغې شروع کړلې چې هلې تباہ شولو برباد شولو، نو د مکې مکرې ټول خلک ورته را جمع شول چې څه خبره ده؟ نو مضمم بن عمرو الغفاري ورته ټوله خبره بیان کړه او هغوی ټولو فیصله وکړه چې هیچا ته اجازه نشته چې پاته شي یا به پخپله ځي او یا به بل څوک لیرې نو فقط ابي لهب لعین پاته شو چې هغه یو بل نفر چې قرضداره یې وه، په دې شرط ولیږه چې قرض به ورته معاف کوي نور ټول تیار شول خود قریشو یو لیرې قبيله چې بي عدي قبيله وه هغوی بلکل انکار وکړ هیڅوک هم تیار نه شول.

نو قریشو (1000) تنه سړي، (200) تقریبا آسونه، ښه ډیر لا تعداده اوبن او سلی، زغري، ډالونه، خوراکي شيان، د شرابو بې حساب څخه، د موسیقي آلات او د گډیدلو له پاره ښایسته پیغلې له ځان سره روان کړل، د دوی مشران او قومندانان دغه خلکو وو:

◆ ابو جهل بن هشام.

◆ عتبه بن ربیعہ.

◆ امیه بن خلف.

دوی چې لږ ځای پورې ولاړل نو ورپه یاد شول چې یو د دوی خود یو لوی قوم ښې بکر بکر بن عبد مناف سره زړه دښمني ده او وډار شول چې د شالخوا نه ورباندې حمله ونه کړي او مشورې کولو ته سره را جمع شول، نو شیطان د هغې قوم د مشر سراقه ابن مالک رضي الله عنه په شکل ورته راغی او ورته یې وویل: مونږ تاسې سره یو، هیڅ فکر مه کوی، نو د دوی تسلي وشوه او روان شول.

دوی په لاره کې یوه ورځ (9) او بله ورځ (10) اوبن حلالول د اوبنانو غوښې به یې خوړلې دمه به یې کوله بیا به راویندل، بل خوا ابا سفیان خپله قافله بحر الاحمر دریاب په غاړه جحفې ته چې مکې ته نژدې ده ورسوله او د مسلمانانو د کمین څخه بچ شوه. ابا سفیان د مکې مشرکینو پسې جواب ولیږه چې زه نور رسیدو ته نژدې شوی یم تاسې بیرته راوگرځئ.

د دې خبر په اوریدلو سره د بني زهره قوم ټول ځوانان بیرته ترې مکې ته ستانه شول یوازې اصلي قریش پاتې شول.

کله چې مشرکین خبر شول چې ابا سفیان بن حرب د قافلې سره جحفې ته رسیدلی دی نو ابو جهل قسم وکړ چې مونږ به بیرته نه ستیږو او د بدر کوهي ته به ځو د هغه کوهي سره به ډیرې ورځې دمه کیږو د کوهي او به به څښو، ډمې به گډوو، شراب به څښو، اوبن به حلالوو او د هغه ځای خلک به راغواړو چې وگورئ مونږ څومره طاقتور پوځ لرو څومره جنگیالي لرو نو عتبه ربیعہ او امیه بن خلف هم ورسره ومنله او په مزه مزه کرار کرار تلل چې د بدر کوهي ته ورسیدل دغه کوهي چې ډیرې خوږې اوبه لري د مکې مکرې او مدینې منورې لاره کې دی پخوا به لاره همدا وه اوس نوې لاره جوړه شوې ده و دغه ځای ته د همدې کوهي په وجه بدر وایي.

د علي (رضي الله عنه) سيرت

نو مشرکين چې هلته ورسيدل شا او خوا قبایل يې راوغوښتل او بنان يې حلال کړل شراب يې وڅښل او ډمې يې گډې کړې شاعرانو او ډمو به داسې شعرونه او سندرې وويلې چې هغه کې به د مسلمانانو بدن بيان شوې وي،

دغسې دوی د هغه ځای خلکو ته وښودله چې مونږ ډارېږو نه او مونږ يو قوت يو، بل خوا رسول الله ﷺ هم له دوی نه خبر شو.

د علي رضي الله عنه د سيرت (۶) برخه،

او د بدر غزاته تيارې نيول.

کله چې رسول الله ﷺ خبر شو چې قافله زمونږ له لاسه ووتله او هغه د سمندر په لار جحفي ته ورسيدله او د قريشو سرکښه مشران را روان دي او غواړي جنگ وکړي او په لاره کې ډمې گډوي او زمونږ په ضد پاروونکي سندرې او اشعار وايي او ښه ډير خلک ور سره دي (200) آسونه، فولادې زغري، ښه ډير او بنان او تکړه پهلوانان ور سره دي نو صحابه کرامو رضي الله عنهم سره يې مشوره شروع کړه چې څه کول پکار دي؟ نو مسلمانان چې د جنگ له پاره نه وړاوتلي د جنگ اسباب ور سره لږ و نو بعضي پکې زړه نازړه شول، الله ﷻ د سورت الانفال (4) نه تر (8) آياتونه نازل کړل نو الله ﷻ د دوی د زړونو کمزورتيا پکې بيان کړې وه بعضي داسې خپه دي لکه چې په زبردستی يې مرگ ته را کښوي او الله ﷻ د مرستې وعده ور سره کړې وه.

نو مهاجرينو مشرانو لکه [ابو بکر رضي الله عنه]، [عمر رضي الله عنه] او [مقداد بن الاسود] يا مقداد بن عمرو رضي الله عنه [رسول الله ﷺ ته وويل: يا رسول الله ﷺ مونږ لکه د بني اسرائيلو نه يو چې تاته ووايو ته ولاړ شه جنگ وکړه او مونږ به دلته ناست يو بلکې مونږ په هر حالت کې تر مرگه در سره يو.

د عبدالله ابن مسعود رضي الله عنه نه روايت دی: چې زما ښه په ياد دي چې [مقداد بن الاسود رضي الله عنه] يا مقداد بن عمرو [داسې حال کې [رسول الله ﷺ] ته راغی چې رسول الله ﷺ کافرانو ته بده دعاء کوله نوله دعاء بعد يې ورته وويل: يا رسول الله ﷺ مونږ لکه بني اسرائيل نه يو چې ته ولاړ شه جهاد ته او مونږ به ناست يو.

مونږ درته وايو چې په الله ﷻ توکل کړه دښمن سره وجنگيږه.

مونږ به دې شاته او وړاندې ښي طرف ته او چپ طرف ته داسې وجنگيږو چې ته به فخر را باندې وکړې.

د مقداد بن عمرو رضي الله عنه د غيرت نه ډکو خبرو رسول الله ﷺ خوشحاله کړ او مخ مبارک يې له خوشحالي وځليدی خود مهاجرينو ټولئ لږ وه نو ځکه رسول الله ﷺ بيان وکړ: چې ملگرو رايه

• کتاب المغازي جلد اول غزوة البدر، البدايه والنهائيه باب فضائل علي رضي الله عنه

د علي (رضي الله عنه) سيرت

راکړې چې څه وکړو؟ او د رسول الله ﷺ مطلب انصارو ته نو د انصارو مشر [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] پوه شو چې رسول الله ﷺ زمونږ رايه غواړي نو ويې فرمايل: يا رسول الله ﷺ لکه چې د انصارو اراده معلومول غواړي؟

نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: هو نو سعد بن معاذ رضي الله عنهما ورته وويل: يا رسول الله ﷺ مونږ په تا ايمان راوړی دی ستا تصديق مو کړی دی تا سره مو وعدي او بيعت کړی دی نو مشورې ته ضرورت نشته نو پخیر مونږ در سره يو ، په هغه الله ﷻ قسم چې ته يې په حقه را ليرلی يې چې ته په سمندر وړ داخل شې مونږ به يو هم در څخه شاته نه شو زمونږ ژوند او مرگ به د الله ﷻ د دين له پاره وي.

بيا سعد ابن معاذ رضي الله عنه وفرمايل: دغه اوس چې آياتونه نازل شول او الله ﷻ د مرستې وعده هم کړې ده نو مونږ په دې غزا باندې فخر کوو او ډير په بې صبرۍ سره د دښمن د مقابلې انتظار کوو نو د انصارو او مهاجرينو غيرتي موقف (رسول الله ﷺ) بيخي زيات خوشحاله کړ او له هغه ځايه (ذفران) ته ولاړل بيا هلته يې تسلي وکړه چې د مکې مشرکين دلته نشته نو (الذبة) مقام ته ولاړل هلته هم د مشرکينو درک نه ؤ نو له هغه ځايه (حنان) ته ولاړل دغه ځای کې د شگولو لور لور غرونه او غونډۍ وې دا ځای لږ د بدر بن قريش کوهي ته نژدې ؤ هلته يې مجاهدين ځای په ځای کړل او رسول الله ﷺ او ابو بکر رضي الله عنه يواځې د هغه ځای نه روان شول چې د دښمن معلومات حاصل کړي نو هلته يې د قبيلو يو مشر شيخ چې سفیان الضمري الکناکي نومیده پیدا کړ، نو رسول الله ﷺ له هغه څخه پوښتنه وکړه چې ايا د مکې د قريشو يا د محمد ﷺ د کسانو په باره کې کوم معلومات لرې؟

نو هغه ورته وويل: اول تاسو ځان راته وښايست؟ بيا به معلومات در کړم خو رسول الله ﷺ ورته وويل: زما وعده ده چې خپل تعارف به درته کوم خو صحيح معلومات راکړه: نو سفیان الضمري ورته وويل: چې د مکې قريش په دغه ورځ له مکې راوتلي او دغه ځای کې يې شپې کړي او اوس د بدر بن قريش کوهي ته لږ مسافه کې پراته دي.

او د محمد ﷺ ملگري په دغه تاريخ را روان شوي او دغه دغه ځای باندې را تير شوي دي او اوس د بدر بن قريش کوهي ته لږ مسافه کې ډيره (راټول) دي، دغه عربي شيخ سره علم غيب نه ؤ خو هغوئ هونښيار ، ځيرک او باخبره خلک وه. هغوئ گرځنده ټيمونه لرل چې له هرې پيښې به يې ځان خبرول، نو رسول الله ﷺ د هغه په خبره يقيني شوي بيا يې ورته وويل: ايا تاته معلومه ده چې دوئ هره ورځ څومره څومره اوښان حلالوي؟

نو عربي شيخ ورته وويل: هو کله (9) او کله (10) اوښان حلالوي، نو رسول الله ﷺ پوه شو چې د هغوئ تعداد (900) څخه تر (1000) پورې دی او فقط دومره يې ورته وويل: مونږ د ابو خلک يو ، او نور ترې را ون شو هغه ورته وويل: د کومو او بو د عراق که بل ځای؟ نو رسول الله ﷺ ورته جواب

* کتاب المغازي مسند امام احمد ، باب غزوة بدر ، الطبقات الكبرى لأبن سعد جلد 1 صفحه 10

د علي (رضي الله عنه) سيرت

ورنه کړ ځکه چې د رسول الله ﷺ جواب صحيح ؤ چې هر ژوندی ذیروح له اوبو راغلی یعنې پيدا شوی دی او رسول الله ﷺ ډیر په بیره له هغه ځایه خپلو مجاهدو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته راغی او د بدر بن قريش د کوهي غاړې ته یې د تللو حکم وکړ ځکه چې په دغه دښت بیابان کې نورې اوبه نه وې که قريشو په دغه کوهي قبضه کړي وای نو بیا به رسول الله ﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم ته د تندي زیات تکلیف وای، دوی ډیر په سرعت هلته ولاړل او کوهي ته نژدې یو میدان کې ډیره شول، یو څو صحابه کرام رضي الله عنهم د کوهي لیدلو ته ولاړل گوري چې هلته دوه تنه اوبه را باسي هغوی هغه دوه تنه ونيول او رسول الله ﷺ ته یې راوستل.

دې وخت کې رسول الله ﷺ په لمونځ ولاړ ؤ صحابه کرامو رضي الله عنهم له هغه دوه تنو پوښتنه وکړه چې تاسو دا اوبه چاته وړې؟ هغوی ورته وویل: چې د مکې مکرمي قريشو ته! نو د صحابه کرامو رضي الله عنهم یقین ونه شو چې رښتیا به هغوی دلته راغلي وي نو هغه دواړه یې ووهل چې صحيح خبره وکړي نو هغوی وویل: چې مونږ د ابو سفیان کسان یو نو صحابه کرامو یې له وهلو لاس ونيو، نو رسول الله ﷺ ژر ژر لمونځ خلاص کړ او یخ یې ورته وکړ چې د الله ﷻ بند گانو: کله چې هغوی رښتیا درته وویل: نو ومو وهل او چې درواغ یې درته وویل نو پرې موبښودل دوی رښتیا د قريشو ملگري دي، ابي سفیان دلته نشته هغه مکې ته رسیدلی دی نو د صحابه کرامو رضي الله عنهم له پاره د اوبو په غاړه ډیره کیدل ډیر گټور تمام شول، کله چې دغه دوه تنه بیرته ولاړل نو د مشرکینو مشران ډیر خفه شول چې ولې یې د اوبو په غاړه نه دي آړولي.

نو دواړه ډلو صبا ته د بدر بن قريش د کوهي سره نژدې د مقابلې له پاره ځانونه تیارول، یو خوا رسول الله ﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم رضي الله عنهم چې هیڅ جنگي سامان، اسلحه، زغري او اوفولادي ډالونه ورسره نه وه شپه په عبادت او دعا تیره کړه، بل خوا مغروره مشرکینو چې په خپلو وسلو، آسونو او جنگي تجربو فولادي زغرو او تعداد غاوره وه شپه یې په شرابو، کبابو او ډمو گډولو تیره کړه.

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۷) برخه

د بدر غزا شروع کیدل.

هغه کسان چې صحابه کرامو رضي الله عنهم د بدر د کوهي اوبو سره نيولي وو، نور رسول الله ﷺ ور څخه پوښتنه وکړه چې تاسو سره مشران څوک راغلي دي؟ نو هغوی ورته دا کسان وښودل:

- (1) عتبه بن ربیع
- (2) اباجهل عمرو بن هشام
- (3) امیه بن خلف
- (4) ابابختري ابن الهشام
- (5) حکیم ابن حزام

د علي (رضي الله عنه) سيرت

(6) نوفل ابن خويلد

(7) حارث بن عامر بن نوفل

(8) طعيمه بن عدی بن نوفل

(9) نضر بن الحارث بن کله

(10) نبيه ابن الحجاج

(11) سهيل ابن عمر

(12) عمر بن عبدود

(13) شيبه بن ربيعه

نورسول الله ﷺ صحابه کرامو رضي الله ته وفرمايل: په الله ﷻ قسم چې داسې کسان راغلي لکه بدن کې چې زړه وي نو چې انسان بې له زړه نه شي ژوند کولای دوی هم د مکې زړونه دي که الله ﷻ دوی ته شکست ورکړي نو دا به د اسلام د خپریدلو له پاره خوشخبري وي.

بیا رسول الله ﷺ مجاهدین صحابه کرام رضي الله عنهم د کوهي نه لږه فاصلې ته بوتلل او غوښتل یې هلته معسکر جوړ کړي خو [خبا ب ابن المنذر رضي الله عنه] ورته راغی ورته یې وویل: چې یار رسول الله ﷺ دغه ځای تا څرنگه غوره کړ؟ که دا د الله ﷻ له خوا نه امر وي نو مونږ یې په سترگو منو او که جنگي تاکتیک وي نو زه وایم چې بلکل د بدر کوهي په غاړه واړوو او هلته یو لوی ډنډ جوړ کړو بیا هغه ډک کړو نو مونږ ته به د جنگ حالت کې د اوبو راوړیستلو ضرورت نه وي او زمونږ اوبان او مونږ به په اسانه اوبه څښو.

نورسول الله ﷺ ورته وفرمايل: دغه وحې یا د الله ﷻ امر نه دی بلکې جنگي تاکتیک دی! نورسول الله ﷻ د [خبا ب ابن المنذر رضي الله عنه] مشوره خوښه کړه او د بدر کوهي ته یې معسکر نقل کړه هلته یې د اوبو ډنډ جوړ کړ او ډک یې کړ بیا [سعد ابن معاذ رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته وویل: چې یار رسول الله ﷻ که ستا خوښه وي نو د بدر د میدان له پاسه غونډۍ باندې به څپرگی جوړ کړو ته به هلته یې او ته به د دښمن د خطر نه لیرې وي او بعضي د جنگ قوماندانان به له تاسو ساتنه کوي او که څوک زخمي شي نو همدلته به یې تداوي کيږي، نورسول الله ﷻ دا مشوره هم خوښه کړه او صحابه کرامو هلته د قجورو د ښاخونو نه څپرگی جوړه کړه،

د علي بن ابی طالب رضي الله عنه نه روایت دی: چې دغه شپه باندې چې صبا ته معرکه شروع کيږي ما د شپې اخيري برخه کې وکتل چې نور صحابه کرام رضي الله عنه ټول ویده شوي دي فقط [مقداد بن عمرو رضي الله عنه] په سپین آس سپور څو کیداري کوي او رسول الله ﷺ د یوې ونې لاندې لمونځ کوي او الله ﷻ ته ژاړي او د کامیابی سوالونه کوي او وایي: چې یا الله ﷻ کافرانو سره فولادي زغري، آسونه فولادي ډالونه او ډیر کسان دي او مونږ سره فقط ستا مینه ده یا الله ﷻ مونږ ته بری را کړي.

• البدايه والنهايه جلد 4 ص 28، مسند امام احمد ج 1 ص 61

د علي (رضي الله عنه) سيرت

بيا چې صبا په را ختلو شو، نو رسول الله ﷺ صفونه برابرول شروع کړل هغه يې داسې تاکتيک وکړ چې لمر خاته خواته يې د صحابه کرامو رضي الله عنهم شا کړه چې د لمر وړانگې يې سترگو ته نه راځي ځکه چې لمر هر کله را خيژي نو سترگې بريښوي نو چې د کافرانو لښکر راشي هغوی به مجبوراً خپل صفونه مسلمانانو ته مخامخ جوړوي نو د جگړې وخت کې به يې لمر سترگو ته ورځي او په تکليف به وي.

د رسول الله ﷺ لاس کې غشي وه خو سري يې تيره نه و په هغې به يې صفونه برابرول چې يو تن [سواد بن غزيه رضي الله عنه] په نوم صحابي رضي الله عنه لږ د صف نه بهر شو نو رسول الله ﷺ غشي خپته ته وروړ نو هغه چغه کړه يا رسول الله ﷺ زه دې په تکليف کړم: نو رسول الله ﷺ ورته وويل: زه الله په حقه را ليرې یم او عدل له پاره يې را ليرې یم او خپته مبارکه يې ورته ښکاره کړه چې راشه انتقام واخله نو [سواد بن غزيه رضي الله عنه] غير ترينه چاپيره کړه خپله خپته يې د رسول الله ﷺ خپته مبارکه پورې وموښلوله او بيا يې ښکل کړه، نو رسول الله ﷺ ورته وويل: يا (سواد رضي الله عنه) دا دې ولې وکړل څه مطلب دی و؟

نو هغه ورته وويل: يا رسول الله ﷺ ومې غوښتل د عمر دغه اخيري برخه کې ستا بدن زما بدن سره ولگيږي او زه له جهنم بچ شم او جنت ته ولاړ شم نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ته د جنتيانو څخه يې او دعا يې ورته وکړه.

بيا رسول الله ﷺ صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وفرمايل: که تاسو باندې د ښمن حمله وکړي نو اول صف والا چې تورې ورسره دي هغه به يې دفاع کوي ځکه چې هغوی کې به هغه څوک وي چې په آسونو سپاره وي بيا به دوهم صف والا چې ليندې ورسره دي په غشي ولي، خو پام کوئ چې د ښمن نژدې نه وي راغلی نو په غشي به يې نه ولئ ځکه چې مونږ سره د غشو کموالی دی او نه به بيا ځايه غشي خرابوئ هدف به ښه صحيح کوئ بيا به يې ولي،

بيا رسول الله ﷺ وفرمايل: چې يا [ابوبکر رضي الله عنه] زه تاسو ته زيری در کوم چې الله ﷻ به مونږ ته بری را کوي او که څوک شهيد شو نو هغه به جنت ته ځي چې پلنوالی يې د مخکې او اسمان برابر دی نو [عمير بن حمار الانصاري رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته وويل: يا رسول الله ﷺ د مخکې او اسمان ترمنځ برابر يې سور دی؟

نو رسول الله ﷺ ورته وويل: چې هو: نو هغه وويل: چې بخ بخ، نو رسول الله ﷺ ورته وويل: چې بخ بخ يعنې څه؟

نو [عمير بن حمار الانصاري رضي الله عنه] ورته وويل: نه نه يا رسول الله ﷺ په الله ﷻ قسم چې ډير ورته ليواله یم نو رسول الله ﷺ ورته وويل: ته به جنت ته ولاړ شي بيا يې د خورجينې څخه قجورې را ويستلې او د قجورو خوراک يې شروع کړ بيا يې وويل: ايا زه به دومره ژوندې وم؟ او قجورې يا خرما يې وغورځولې بيا په همدې ورځ شهيد شو.

د علي (رضي الله عنه) سيرت

بل طرف ته د قريشو لښکريو تن چې (عمير) نومیده راوليږه چې د مسلمانو احوال معلوم کړي هغه راغی د مسلمانانو د لښکر شا او خوا يې چکر وواهه او بيرته ولاړی هلته يې د قريشو مشرانو ته يې وويل: هغوی لږ دي خو ماته لږ وخت را کړئ چې زه وگورم چې نورو ځايونو کې يې کښينولي نه وي؟ او له شاله ځوانه حمله ونه کړي هغه خپل آس وځغلولو او ټولې لوړې او ژورې يې وکتلې او بيرته راغی نو ابو جهل ته يې وويل: که زما منی بيرته ولاړ شئ له دې خلکو سره جنگيدل سخت دي دوی دومره منظم ناست دي ته به وايي چې په لمانځه دي هيڅ د خپگان اثرات پکې نشته او زمونږ لښکريانو سرونه له خپگانه ټيټ نيولي دي، نو (ابو جهل) ورته په غوصه شو چې چوپ شه ډارنه (ويږيدونکيه) د خلکو زړونه مه غورځوه.

بيا (ابو جهل) خپل لښکر ته امر ورکړ، چې ولاړ شئ او مسلمانانو ته مخامخ صفونه جوړ کړئ. د شيطان لښکر چې (1000) کسان تکړه ځوانان (20) تنه په آسونو سپاره وه چې راغلل او لکه بې شپونه مېرې گډوډ د مسلمانانو د صفونو مخامخ کښينا ستل دا او داسې نور.

د علي رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه.

د بدر غزا.

مخکې له دې چې د بدر معرکه شروع کړو د بدر غزا او اوسني حالت باندې رڼا اچوو. د بدر غزا کې مشرکين د مدينې حدودو ته نه وه راغلي بلکې 250 کيلومتره ليرې وو. او مسلمانان يې مخې ته تر بدر کوهي ورغلي وو،

د بدر غزا کې د کافرانو صف کې هغه مسلمانان هم راغلي وو چې يا يې له ويرې اظهار نه شو کولای يا د قوميت په لحاظ راغلي وو.

لکه حکيم بن حزام رضي الله عنه چې د (بي بي خديجې رضي الله عنها) د ترور زوی ؤ او د (رسول الله ﷺ) د ماشوموالي ملگری ؤ،

بل (عباس رضي الله عنه) چې د (رسول الله ﷺ) تره ؤ، کله چې (رسول الله ﷺ) خپلو ملگرو ته هدايات کوي نو د مشرکينو صفونه ورته مخامخ ناست وو، خو رسول الله ﷺ هيچاته ونه ويل چې دغه مسلمانانو ته څه مه وایاست يعنې معلومه شوه چې د کافر صف کې د مسلمان وژل هم روا دي.

اوسنيو کفارو سره هم ډير مسلمانان يا له نيستی يا له مجبوري يا د دنيایي محبت يا غلطې عقيدې له وجې ملگري دي نو د وژلو حکم يې هم هغه دی تر څو چې د هغوی صف کې وي بايد ووژل شي خو که ترې را جدا شول نو بيا يې وژل روا نه دي.

لکه! عمير! چې کافرانو او دښمن د صف نه د مسلمانانو احوال اخستو ته راغی او گير چاپير د مسلمانانو له صفونو وگرځيدو څو چا ورته څه ونه ويل.

د علي (رضي الله عنه) سيرت

د بدر غزا د يو قوي نه ماتيدونکي قوت په مقابل کې وه چې فولادي زغري، فولادي تورې، فولادي ډالونه او ښه پريمانه مال، دولت، عيش او عشرت سره راغلي وو.

او مقابلې ته يې رسول الله ﷺ د صحابه کرامو رضي الله عنه سره د خرمنې ډالونو يو اندازه غشو لوړې تندي ويلي را وتلي وو،

اوس هم د هم هغسې مغرورو نه ماتيدونکو شعارونو والا قوت په مقابل کې غريب، مسکين، تش لاس، زړو جامو او چيلو لرونکي اولس را وتلی دی.

اوسني کفار هم ماډرنو وسلو، تيارو، هليکوبترو او زياتې شتمنۍ سره راغلي او ماته يې خوړلې غرور يې خاورې شوی او عام اولس ور باندی برلاسي دي.

او د مکې مشرکينو هم ماته خوړلې وه سر کرده مشران مردار شوي وو.

د مکې مشرکينو هم د رسول الله ﷺ توهين کولو ساحر، کاذب او جادوگر به يې ورته ويل اوس هم همدا رابلل شوي يا په زور راغلي کافران د رسول الله ﷺ د توهين کارتونونه او فلمونه جوړوي په پندو سکو کليمه ليکي بيا يې له جهازونو غورځوي چې د مسلمانانو ايمان وننگوي.

خو اوسني کافران خو کارونو کې له هغه مشرکينو زيات وړاندې ولاړ دي، هغوی به چې کوم تړون يا معاهده وکړه مخالفت يې نه کاوه، او اوسني هيڅ وعدي ته ژمن نه دي، هغوی به د جنگ په وخت کې يا بغير له جنگه زنانه، ماشومان، سپين ږيري او مالونه نه وژل، خو دوی هر مسلمان نر او ښځه غټ او وړوکی وژني.

د مکې مشرکينو د الله ﷻ او قرآن کریم توهين نه دی کړی نه يې بيرغ ته سپک کتلي دي، خو اوسنيو کافرانو قرآن کریم په ډزو ويشتی، گندگی کې يې غورځولی، اور يې وړاچولی.

نو مخکې له دې چې د بدر غزا ولولو خپل ايمانونه هم تازه کړو چې هم هغه ثوابونه زمونږ کور ته راغلي هم هغه شهادت او جنت گټل مو کور ته راغلی، بايد د هر هغه چا ملاتړ وکړو چې مقابلې ته يې په حقه راوتلي دي.

د بدر د غزا پيل:

کله چې ابا جهل د کافرانو صفونه برابر کړل نو عتبه پوه شو او ويې ويل: که زما مشوره منۍ بيرته ولاړ شۍ تاسو په دې خوارو او کمزورو خلکو بری نه شۍ موندلای تاسو وگورۍ چې سرونه يې داسې نيغ نيولي دي لکه کپچه ماران او تاسو خپلو کسانو ته وگورۍ چې له خپلگانه سرونه نه شي پورته کولای.

نو رسول الله ﷺ د هغه خبرې واوريدلې او ويې فرمايل: که دغه کافرانو کې عقلمند وي نو هغه به عتبه وي چې خپلو خلکو ته د بيرته تللو خبره کوي کله چې (عتبه) خبرې خلاصې کړې نو عمرو بن هشام يعني ابا جهل ورته وويل: کښينه غټ خيټه، ډارنه.

د علي (رضي الله عنه) سيرت

بيا ابا جهل دعا وکړه لکه ځان ته چې بنسټ کوي ويې ويل: يا ربه مونږ خو خپلو اقرباؤ پسې را وتلي يو او صله رحمي مو ختمه کړې ده ته هغه چاته بری ور کړې چې په حقه وي.

بيا اسود ابن عبدالاسود په نوم يو ځوان د کافرانو لښکر نه په آس سپور راووت او قسم يې وکړ، چې زه به دغه د بدر کوهي په غاړه د اوبو ډنډ يا قبضه کوم، يا به يې وړانوم نو آس يې را وځغلو چې ډنډ غاړې ته ځان ورسوي خو حمزه لکه شاهين د صحابؤ له صفه پياده ورمونده کړه تر څو چې (اسود بن عبدالاسود) هلته رسیده، نو حمزه رضي الله عنه ور باندې د تورې وار وکړ، چې شنه تخته لکه د قجورې تنه له آسه وغورځيده پښې يې د خپل لښکر طرف ته شوې او سريې ډنډ طرف ته، نو په خپور و په کشيدلو ډنډ ته وروان شو چې خپل قسم په ځای کړي او ډنډ غاړې ته ورسيد، خود الله ﷻ زمري دوهم وار ور باندې وکړ او جهنم ته يې هم هغه ډنډ کې وصل کړ.

کافرانو چې اسود بن عبدالاسود وليد زيات وار خطا شول او درې تنه تکړه پهلوانان يې ميدان ته را ووتل دوه وروڼه (عتبه بن ربيعه) او (شيبه بن ربيعه) او (د عتبه زوی وليد بن عتبه)، هغوی د ميدان منځ ته راغلل خپل آسونه يې تاوړا تاوړا کړل او ښي وکړ، چې شته څوک مقابلې والا چې وغواړي موريې بوره شي ښځه يې کونډه شي؟

نور رسول الله ﷺ د دوی غرور ته ونه کتل او عوف رضي الله عنه او معوذ رضي الله عنه چې د مور نوم غفراء ؤ او عبداللہ بن رواحه رضي الله عنه ور وليدل خو هغوی چې لا زيات مغروره وو، دوی سره يې د مقابلې نه انکار وکړ او بيا يې ښي وکړ يا محمد ﷺ خپل تربوران را وليږه چې ور معلومه شي چې بيا زمونږ مقابلې ته څوک زړه ښه نه کړي.

نور رسول الله ﷺ ښي وکړ: پورته شه يا حمزه ابن المطلب رضي الله عنه پورته شه يا علي ابن ابي طالب رضي الله عنه پورته شه يا عبیده ابن الحارث رضي الله عنه*
درې واړه لکه شاهينان له صفونو را ووتل خپلې تورې يې وځلولې او ميدان ته پياده ور داخل شول.

◆ حمزه ابن المطلب رضي الله عنه د شيبه ابن ربيعه مخ ته ودریده.

◆ علي بن ابي طالب رضي الله عنه د (عتبه بن ربيعه) مخې ته ودریده.

◆ عبیده ابن الحارث رضي الله عنه د (وليد بن عتبه) مخې ته ودریده.

هغوی درې واړو، چې په آسونو سپاره وو، ورته وويل: څرنگه مقابلې کول غواړئ؟ ايا چې مونږ په آسونو او تاسو پياده که در کښته شو؟ دوی ورته وويل: مونږ ته فرق نشته چې څنگه تاسو غواړئ مونږ تيار يو، نو هغوی درې واړه له آسونو را کښته شول.

(شيبه) او (حمزه رضي الله عنه) ته (عتبه) او (علي رضي الله عنه) ته او (وليد) او (عبیده رضي الله عنه) ته وويل: چې اول وار تاسو وکړئ چې بيا مو په زړه کې ارمان پاتې نه شي.

دوی درې واړو ورته وويل: زمونږ د شهادت څخه او چت بل ارمان نشته تاسو خپل وار کوئ،

* کتاب المغازي باب غزوة غزوة البدر

د علي (رضي الله عنه) سيرت

هغوی درې واپو په یو وار حمله وکړه او دوی ورتنه خپل د څرمنې ډالونه مخې ته کړل او حمزه رضي الله عنه په یو شړک کې (د شیبه بن ربیع) څخه سر غوڅ کړ بل طرف ته نوی ځوان علي رضي الله عنه هم (د عتبه بن ربیع) نه په اول وار سر غورځولی و.

رسول الله ﷺ او صحابه کرامو رضي الله عنهم به همدا شعار بدرگه کول چې:
(أَحَدٌ أَحَدٌ أَحَدٌ) کله چې رسول الله ﷺ ولیدل چې دواړو د مغروره پهلوانانو سرونه غوڅ کړل نورغ یې وکړ: ووهی د الله ﷻ او رسول الله ﷺ زمريانو،
ووهی د الله ﷻ او رسول الله ﷺ زمريانو.

خو بل خوا (ولید بن عتبه) او عبیده رضي الله عنه دواړه داسې یو بل سر ښخ وو، چې دواړه ښه کارې زخمیان وه نو حمزه رضي الله عنه او علي رضي الله عنه دواړه لکه بازان هغوی ته ورسیدل او دواړو په یو خړپد (ولید) کار وړ ختم کړ او عبیده رضي الله عنه یې په اوږو را پورته کړ او مسلمانانو ته یې را ورسولو.

دې وخت کې اباجهل د نورې مقابلې له پاره کسان لټول چې څوک زړه ښه کړي او میدان ته ووځي.

بل خوا د عبدالرحمن ابن عوف رضي الله عنه نه روایت دی: چې دوه هلکان چې یو یې زما ښي طرف ته ودرید، زه یې وټوملم چې کاکا دغه ابوجهل کوم یو دی؟ نو ما ورتنه وویل: وراره ولې څه یې کوي؟ هغه راته وویل: هغه زموږ رسول الله ﷺ ته ښکښل کړي که ومې لید نو یا یې وژنم یا به ما ووژني. بیا عبدالرحمن ابن عوف رضي الله عنه فرمایي: بیا چې طرف ته بل هلک همدا سې وټوملم او همدا خبره یې وکړه نو دې وخت کې اباجهل د صفونو نه لږ راوتی وو، نو ما دوی دواړو ته وویل: چې هغه غټ مضبوط سړی چې ښکاري دا ابوجهل دی! نو دواړو لکه بازان ورنښه کړه کله چې ور ورسیدل او مخامخ ورتنه ودریدل ابوجهل ترې وپوښتل: چې ماشومانو څنگه راغلاست؟ دوی ورتنه وویل: تا زموږ پیغمبر ﷺ ته ښکښل کړي دي ستا وژلو ته راغلي یو، نو ابوجهل له غروره او کبر نه په خدا شو چې ښه تاسو ما وژنئ؟ هغوی چې د یو نوم عوف رضي الله عنه بل معوذ رضي الله عنه، او بل روایت کې معاذ رضي الله عنه او معوذ رضي الله عنه د غفراري الله عنها زامن وو دا یې د مور نوم دی ورتنه وویل: هو او سمدستي یې حمله وړ باندې وکړه او په یو وار یې له آس نه را وغورځولو او سړی ترې غوڅ کړ، دې وخت کې کافرانو یو ځل په شریکه په مسلمانانو یرغل وکړ چې (علي رضي الله عنه)، (حمزه رضي الله عنه)، (ابوبکر رضي الله عنه) او (عمر رضي الله عنه) او نور صحابه کرام رضي الله عنهم د کافرانو لښکر کې دننه شول او تورې به یې داسې پریقیدلې لکه د اسمان برقونه.

علي رضي الله عنه او حمزه رضي الله عنه ته رسول الله ﷺ همدا اوازونه کول ووهی زمريانو او همدا خبره به یې کوله
[سَيُهْزَمُ الْجَمْعُ وَيُوَلُّونَ الدُّبُرَ]

ژر دی چې د دوی لښکر به ماتې خوري او جنگ ته به شا راوړي.

د علي (رضي الله عنه) سيرت

ټول يو بل سره لاس په لاس وه چې الله ﷻ د کافرانو سترگو کې مسلمانان زيات او د مسلمانانو سترگو کې کافران لږ ښکاره کړل او الله ﷻ يې کومک له پاره (3000) ملايکې را وليږلې چې بيا (5000) شوي.

مسلمانانو ته الله ﷻ فتح نصيب کړه او کافرانو څخه (70) مړه او (70) اسيران شول. او د مسلمانانو له خوا نه (14) تنه شهيدان شول.

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۹) برخه

د بدر د غزا شهيدان څوک وو؟
د بدر غزا اثرات په مسلمانانو.
د بدر غزا کې ملائکې له کومه راغلې وې؟
د بدر غزا کې د اسيرانو سره سلوک.
ايا اوسني مسلمانان چې جنگي اسيرانو سره کوم سلوک کوي دا د يو مسلمان په شان دي؟
د بدر غزا کې دا صحابه شهيدان شوي وو؟

- (1) عبيده بن الحارث رضي الله عنه
- (2) عمير بن ابي وقاص رضي الله عنه
- (3) صفوان بن وهب رضي الله عنه
- (4) عاقل بن بکيري رضي الله عنه
- (5) ذوالشمالين بن عبدو عمر رضي الله عنه
- (6) مهجع بن صالح رضي الله عنه

دا ټول مهاجرين وو.

- (7) سعد بن خيشمه رضي الله عنه
- (8) مبشر بن عبد المنذر رضي الله عنه
- (9) يزيد بن الحارث رضي الله عنه
- (10) عمير بن الحمام رضي الله عنه
- (11) رافع بن المعلي رضي الله عنه
- (12) مسعود بن الحارث رضي الله عنه
- (13) عوف رضي الله عنه
- (14) الحارث رضي الله عنه

دا ټول انصار وو.

د علي (رضي الله عنه) سيرت

د بدر د غزا اثرات په مسلمانانو دا وو، چې مورال يې اوچت شو بې حساب غنايم په لاس ورغلل او د ډير غربت نه خلاص شول.

راتلونکو نورو غزاگانو له پاره تربيه او ذهني طور تيار شول.

په کافرانو يې اثر دا ؤ، چې ټول هغه شکست نه منونکي پهلوانان او مشران يې له لاسه ورکړل او د ميدان نه د تينبتي شرم ور په غاړه شو چې بيا به مکه مکرمه کې ټيټې سترگې گرځيدل مورال يې بيخي له لاسه ورکړی وو، چې را تلونکو معرکو ته نه تياريدل،

د بدر غزا کې ملائکې له اسمان څخه را کښته شوی وې چې د سورت ال عمران (123) او (125) آياتونو کې ذکر شوی دی اگر چې ملائکې محکه کې هم ډيرې وې، خود بدر د غزا د اهميت زياتوالي له وجې [الله ﷻ] له اسمانه نازلې کړلې چې ډيرو صحابه کرامو رضي الله عنهم او مشرکينو ليدلې وې چې سپين لباس يې اغوستی وو، په سپينو آسونو سپرې وې.

د بدر غزا کې چې کوم ځای کې مجاهدينو صفونه جوړ کړي وو هغه ځای پورته ؤ او مقابل طرف يې ټيټه ؤ نو الله ﷻ باران وکړ، دغه محکه باندې چې مسلمانان وو، کلکه شوه چې پښې ورباندې ټينگې کيدای شوې او مقابل طرف ته اوبه جمع شوې او خټې يا کيچرې جوړې شوې وې، چې کافران به پکې بنویدل.

بله معجزه دا وه چې رسول الله ﷺ لاسو مبارکو کې شگې را واخستې او د کافرانو طرف ته يې وشندلې چې د ټولو کافرانو سترگو ته الله ﷻ ورسولي او د هغوی سترگې له شگو ډکې شوې.

(نوبت)

رسول الله ﷺ (3) واري د بنمن طرف ته شگې اچولي دي، چې عبارت دي له (بدر) (حنين) او (احد) کې، بله معجزه دا وه چې الله ﷻ د مسلمانانو په سترگو کې کافران لږ ښکاره کړل او همتونه او مورال يې اوچت شو.

او د کافرانو په سترگو کې يې مسلمانان زيات راتلل او هغوی له ويرې يا بنديان شول او يا وتنبيدل.

د بدر غزا کې (70) تنه اسيران شوي وو، چې په هغې کې د رسول الله ﷻ تره (عباس رضي الله عنه) هم پکې وو، رسول الله ﷻ د اسيرانو په باره کې صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وويل: چې علاج يې وکړئ، ښه رويه ورسره وکړئ، وهل به نه ورکوئ، په هغه رسيو چې بنديان ترې سخت يې مه ترې، چې پښو او لاسونو ته يې تکليف ونه رسيږي، د خوراک څښاک او دوا انتظام يې وکړئ، ښکښل او پيغورونه ورته مه ورکوئ.

رسول الله ﷻ ته عبدالله بن مسعود رضي الله عنه د رسول الله ﷻ تره لاس تړلی را وست او ورته يې وويل:

د علي (رضي الله عنه) سيرت

يارسول الله ﷺ دا ما اسير کړې دی رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: چې شه ستا سره ملائکو مرسته کړې ده نو عباس ورته وويل: رښتيا خبره ده مونږ په سپينو آسونو خلک وليدل چې مخونه يې پټ وو او جنگ يې کولو او ماته هم يو نفر راغی او راکش يې کړم او [عبدالله بن مسعود رضي الله عنه] ته يې په لاس ورکړم ،

په جنگ کې نيول شوو اسيرانو او د شک په بنياد نيول شوو سره چې دا اوسني مسلمانان کوم سلوک کوي دا نه اسلامي دی، نه انساني دی او نه دوی ته مسلمان ويلای شو، د بنديانو سره ښه سلوک نه کول يو غير اسلامي او غير انساني کار دی چې د دنيا هيڅ مذهب کې نشته.

رسول الله ﷺ د بدر ميدان کې د کافرانو د تېښتې نه بعد درې شپې وکړې او د فتحې اوله ورځ باندې يې (زيد بن حارثه رضي الله عنه) او (عبدالله بن رواحه رضي الله عنه) دواړه مدينې منورې ته د فتحې د زيري ورکولو له پاره وليږل.

بيا رسول الله ﷺ امر وکړ: چې د قريشو وژل شوي کسان ټول يو ځای ته راټول کړئ او هلته يو کوهي ؤ چې اوبه پکې نه وې هغوی ټول وژل شوي کسان يې راټول او هغه کوهي کې يې واچول بيا رسول الله ﷺ ورغی او د کوهي په غاړه ودرېد او د هريو نوم به يې اخست چې ای عمرو بن هشام يعنې ابا جهل يا عتبه يا شيبه يا وليد: ايا تاسو سره الله جل جلاله هغه معامله ونه کړه چې تاسو ته درواغ ښکاره کيدله؟

بيا يې وفرمايل:

ما سره خو الله جل جلاله خپله وعده پوره کړه.

❧ اي زما قومه زه تاسو درواغجن کړم

❧ پرديو رښتونې کړم:

❧ تاسو له کوره وشړلم:

❧ پرديو ځای را کړ:

❧ تاسو وترېلم:

❧ پرديو مينه راسره وکړه:

❧ دغه وخت کې [عمر رضي الله عنه] حيران حيران ورته کتل بيا يې ورته وويل: يارسول الله ﷺ ته خو داسې چاته لگيا يې چې هيڅ نه اوري، نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: قسم په هغه الله ﷻ چې زه يې را ليږلی يم الله ﷻ يې دوی ته داسې وراوړي چې ته يې هم دومره نه اوري.

بيا رسول الله ﷺ مدينې منورې ته راغې او صحابه کرامو رضي الله عنهم سره يې مشوره وکړه چې بنديانو سره څه وکړو؟

د علي (رضي الله عنه) سيرت

نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: چې يار رسول الله ﷺ دا ټول ستا قوميان دي معاف يې کړه يا ترې فديې واخله او خوشې يې کړه. عمر رضي الله عنه ورته وويل: ټول در سره تر اخري سلگۍ جنگيدلي دي ټول قتل کړه يا ماته امر وکړه چې سرونه ترې غوڅ کړم. عبد الله بن رواحه رضي الله عنه ورته وويل: چې يار رسول الله ﷺ ټول په اوږو سوځوه. نور رسول الله ﷺ د ابوبکر رضي الله عنه خبره خوښه کړه چې په فديې يې خوشې کړي. او بعضي يې په فديې خوشې کول بعضو ضمانتونو ورکړل چې فديې به راوړي. چې الله ﷻ اياتونه نازل کړل چې د عمر رضي الله عنه د سوچ تاييد پکې شوی و، نور رسول الله ﷺ هغه کسان چې نه مسلمانان کيدل او شديد کافران وو، لکه عقبه بن معيط هغه يې ووژل، او نورو نه يې فديې واخسته او چا سره چې فديې نه وه نور رسول الله صلی الله عليه وسلم ترې ضمانت واخست او خوشې يې کړل:

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۰) برخه

او د خندق غزا کې بهادري.

د غزوة الاحزاب يا خندق د غزا اوسني حالت سره مشابهت. د خندق غزا په (5) هجري (627) م کې پېښه شوې ده. کله چې د ابي سفيان رضي الله عنه بن حرب قافله د مسلمانانو نه بچ شوه او د بدر غزا کې اکثره لوی لوی کافران ووژل شول نو د ابوسفيان زړه کې د انتقام لمبې بليدلې نو هغه د عربي جزيرې هغه ټولو قومونو ته وفدونه وليږل چې د مسلمانانو مخالف وو، چې هغوی کې،

- (1) عینه بن حصن فزاره مشر،
- (2) حارث بن عوف د بني مرة مشر،
- (3) مسعربن رخیله د بني الاشجع مشر،
- (4) طليحة الاسدي د بني اسد مشر،
- (5) سفيان بن عبد شمس د بني سليم مشر،

ابو سفيان ته بيرته خپل وفدونه راغلل چې هر قوم ورته د پوره ملاتړ واعدې ورکړي. بل خوا بنو قريظه چې د مسلمانانو سره متعهد وه په خپل وعده ماته کړه او پټ يې مکې ته وفد وليږه، چې مونږ د مسلمانانو په ضد له تاسو سره يو.

• کتاب البداية والنهاية مع نهاية البداية في الغزوة على:

د علي (رضي الله عنه) سيرت

بل خوا رسول الله ﷺ بني قريضة ته په دې خاطر ولاړ، چې د دوی سره بنو قريضة متعهد و او د عهد مطابق که کوم مسلمان د دوی نه څوک خطايې کې ووژني نو ديت به ادا کوي او يو صحابي رضي الله عنه د دوی دوه تنه وژلي وو. نو کله چې رسول الله ﷺ دوی ته ورغی دوی ډيرد خوشحالي اظهار وکړ، خو زړونو کې يې منافقت و ځکه چې يهود ټول د منافقت څخه ډک دي نو دوی رسول الله ﷺ د يوې لوی قلعه خواته کښيناوه او څو تکړه ځوانانو ته يې وويل: چې تاسو له پاسه يوه غټه تيرپه ورباندې راوغوځو.

خو الله ﷻ [رسول الله ﷺ] ته وحې راووليږله او د دوی په بدنيتي يې خبر کړ. نور رسول الله ﷺ له هغه ځايه پاڅيد او بيرته مدينې منورې ته را ستون شو او د مدينې منورې نه يې د بنو قريضة يو مسلمان صحابي [مسلمه رضي الله عنه] وروليږه، چې تاسو وعده خلافي وکړه او تاسو بايد د وعدې سره سم دغه علاقې څخه ووځئ او (10) ورځې وخت يې ورکړ.

خو د مدينې منورې نه د منافقينو مشر (عبدالله بن ابي ابن سلول) جواب وروليږ، چې زه به د بني نظير (2000) تنه درکړم او تاسو ونه وځئ، زه مو ملگری یم او چې کله دغه لس ورځې ختميدو ته نژدې شوې هغوئ مسلمانانو ته جواب راوليږه: چې لاس مو خلاص چې څه کولای شئ ويې کړئ مونږ له دې ځايه نه وځو.

نور رسول الله ﷺ (200) مجاهدينو سره ورغی او دوی چې مضبوطې قلعه گانې لرلې هغې ته وختل او له هغه ځايه به يې مسلمانان په کايو او غشو ويشتل او رسول الله ﷺ خپلو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وويل: تاسو نژدې مه ورځئ. چې د دوی غشي درته نه رسيږي فقط دوی محاصره کړئ.

بني قريضة په تمه و چې ابي ابن سلول به په مسلمانانو د شالخوا نه حمله وکړي خو منافق خو هميشه درواغجن وي د هغه څه معلومات ونه شو د دوی څاروي وږي شول خپله هم تنگ شول او دوی لوی لوی د قجورو باغونه لرل چې دې باغونو بعضي ځايونو کې د مسلمانانو د حملې مخه نيوله. نو الله ﷻ سورت حشر نازل کړ د هغه خطرناکو ځايونو نه د قجورو ليرې کولو اجازه پکې وه نور رسول الله ﷺ د قجورو د لارې څخه د ليرې کولو او غوځولو امر وکړ.

دغې محاصرې (15) ورځې دوام وکړ اخر هغوئ له قلعه گانو را کښته شول او د سرد امن او وتلو غوښتنه يې وکړه: نور رسول الله ﷺ ورته وويل: وسله به نه وړئ نور هر څه وړلای شئ او هر چا ته اجازه ده چې يو او بن بار سامان يوسي.

يهود چې دنيا په سرتريو لویو بيغيرته او ذليل قوم دی اول يې دروازي، کړکۍ او چتونونه وړان کړل هغې ته يې اورونه واچول، چې مسلمانان ترينه گټه وانخلي لکه اوسنۍ امريکا او ناټو چې يې کوي او د تللو په وخت کې هر څه په بمونو الوزوي، نو هغوئ هم هيڅ پرينښول او ټول مالونه يې بار کړل. يو تن چې د غوايي خرمن يې د سرو او سپينو زرو ډکه کړې وه د وتلو په وخت کې وويل: افسوس چې قجورې را څخه پاتې شوې چې دې ونو ته مو هم اور اچولی وای.

د علي (رضي الله عنه) سيرت

دغه ذليل قوم چې جلا وطن شول دوى هم د مکې مشرکينو ته د کومک کولو وعده وکړه. دې وخت کې ابو سفیان د ټولو قبایلو څخه لس زره (10000) تنه هغه ځوانان را ټول کړي وو، چې په پهلوانۍ، نیزه بازی، آس ځغلولو او جنگ کې اول نمبر وو. خو رسول الله ﷺ او صحابه کرام رضي الله عنهم هم غافله نه وه هغوی ته به وخت په وخت د کافرانو د حرکاتو معلومات راتلل، نو رسول الله ﷺ صحابه کرام را وغوښتل چې د ټولې عربي جزیرې کفار را جمع شوي او غواړي مدینه منوره باندې یرغل وکړي نو څه کول پکار دي؟

هر چا خپله مشوره ورکوله خو سلمان الفارسي رضي الله عنه چې له اصل د ایران ؤ وویل: یا رسول الله ﷺ مونږ به چې داسې حالت سره مخ شولو نو خنډونه به مو ایستل چې په آسونو د سپورو مخه ونیول شي نوره مقابله آسانه ده نو ته اجازه راکړه چې زه د خنډ له پاره ځای غوره کړم!

نو رسول الله ﷺ په آس سپور شو او دواړه د مدینې شمال طرف ته ولاړل، سلمان الفارسي رضي الله عنه وفرمایل:

یا رسول الله ﷺ د مدینې درې خواؤ ته کورونه دي دښمن نه شي راتللای فقط د شمال طرف ته چې د سلع غردی میدان خالي دی او دښمن ته د راتللو خطر شته نو مونږ به د سلع غر شاته پریږدو چې زموږ شاته غروي نو مضبوط به یو او مخې ته به خنډ وباسو چې که دښمن د شپې ناڅاپي راشي نو دوى به په آسونو را ځغلي او خنډ ته به غورځیږي د صحابه کرامو رضي الله عنهم دغه مشوره زیاته خوښه شوه او هغوی وویل: سلمان الفارسي رضي الله عنه، زموږ څخه دی یعنې داسې نه دی چې د فارس دی بلکې زموږ غوښې او وینه دی، نو د رسول الله ﷺ دغه خبره خوښه شوه ویې ویل: سلمان الفارسي رضي الله عنه د اهل بیتو څخه دی.

نو رسول الله ﷺ ژر امر وکړ، چې اندازه معلومه کړئ چې څومره متره خنډ پکار دی اندازه یې معلومه کړه او هرو (10) تنو باندې (40) گزه اوږدوالی او (10) گزه ژوروالی ورسیدل او دغه وخت کې زیاته لوربه او غریبې هم وه، خو صحابه کرامو ښه په ایماندارۍ خنډ ایستل شروع کړل او د ورځې به یې کار کول او د شپې به کورونو ته تلل که چاته به د ورځې هم ضرورت پېښ شو اجازه به یې اخستله او رسول الله ﷺ ته وحې نازلې شوه: چې که څوک اجازه واخلي او رښتیا ورته ضروري کار وي اجازه ورکوه تاته اختیار دی.

او عبادة ابن بشر رضي الله عنه د رسول الله ﷺ په ساتنه او حفاظت مامور ؤ چې د رسول الله ﷺ سره به ؤ.

دغه صحابي رضي الله عنه فرمایي:

« چې [طلحة رضي الله عنه] رسول الله ﷺ ته خپله خپته مبارکه ښکاره کړه چې تیر به یې ورباندې تړلې وه دا د دې له پاره چې په خپته وزن وي نو د ټیټیدلو په پاره وخت به ورته تکلیف نه وي او له څو څو ورځو صحابه کرامو د خوراک له پاره هیڅ نه لرل.»

نو رسول الله ﷺ هم ورته خپله مبارکه خپته ښکاره کړه چې دوه کاني یې ورباندې تړلې وې.

* کتابونه حکایة الصحابه کتاب المغازی، حلیة الاولیاء، البدایة والنهایة

د علي (رضي الله عنه) سيرت

د علي رضي الله عنه د بهادري او رسول الله ﷺ معجزاتو بيان په راتلونکو نشراتو کې مه هيرئ

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۱) برخه.

د احزاب يا خندق غزا کې د رسول الله ﷺ معجزات او عبدالله ابن ابي ابن السلول ريس المنافيق يا کفري خياط رول.

کله چې رسول الله ﷺ د اصحابو کرامو سره د خندق کيندل شروع کړ، نو درې ورځې د خوراک له پاره هيڅ نه وو، چې ټولو صحابه کرامو رضي الله عنهم خوړلی وای. نو د جابر بن عبدالله رضي الله عنه څخه روايت دی: چې مونږ ته يوه سخته غټه تيرې مخې ته راغله خپل ټول طاقت مو په ټولو استعمال کړ، خو چا ماته نه کړه نو زه رسول الله ﷺ ته ورغلم او ورته ومې ويل: يا رسول الله ﷺ دلته ډيره لويه تيرې (ډبره) راوتلې ده او مونږ يې نه شو ماتولای او وږي هم يو، طاقت مو هم نه شته او خپله خيټه مې ورته ښکاره کړه چې تيرې مې ورپورې تړلې وه نو رسول الله ﷺ هم خپله خيټه مبارکه ښکاره کړه چې دوه تيرې يې ور باندې تړلې وې.

نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چې زه خندق ته کښته کيږم او خندق ته ور کښته شو او پلک يا ماتوړي يې په خپلو مبارکو لاسونو کې واخست کله چې يې اول وار ورکړ نو له هغه تيرې د اور بڅرکي شام طرف ته ولاړه او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) د الله ﷻ په مرسته به شام فتح شي بيا يې بل وار پرې وکړ او بيا ترې بڅرکي د يمن طرف ته ولاړل او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) قسم دی چې زه اوس د صنعاء د ښار دروازه گورم هغه به هم فتح شي، بيا رسول الله ﷺ دريم وار پرې وکړ او بيا ترې د اور بڅرکي فارس او کسري طرف ته ولاړل او تيرې میده میده شوه او رسول الله ﷺ وويل: (الله اکبر ﷻ) زه اوس د کسري سپينې ماڼۍ گورم چې (الله ﷻ) به هغه فتح کړي.

نو د خياطانو مشر ريس المنافقين عبدالله بن ابي ابن سلول وخنډل چې ده ته گوره مونږ له کورونو ميتيازو ته نه شو تللای او رسول الله ﷺ راته د يمن، شام او کسري د فتحې خبرې کوي مونږ له لورې مرو او کافران را روان دي چې څه حالت به را باندې راځي او رسول الله ﷺ راته زيری را کوي.

نوبت:

اوسنيو وختونو کې هم همداسې پيغورنه ور کول کېږي او د (الله ﷻ) په نصرت يې عقیده نه وي اوس د (الله ﷻ) نصرت پخپله گوري خو بيا هم گونگيان دي.

نو (جابر ابن عبدالله رضي الله عنه) فرمايي: کله چې ما د رسول الله ﷺ په خيټه مبارکه دوه تيرې وليدلې نو رسول الله ﷺ ته مې وويل: که اجازه وي کور ته به دلږ وخت له پاره ولاړ شم نو رسول الله ﷺ اجازه را کړه او زه کور ته ولاړم او خپلې بي بي ته مې وويل: کور کې د خوراک له پاره څه نشته؟

چې رسول الله ﷺ په خيټه مبارکه کاني تړلي دي، نو هغې راته وويل: يو وړه سيرلکۍ او لږې وربشې شته نو (جابر ابن عبدالله رضي الله عنه) فرمايي: ما ورته وويل: زه به سيرلکۍ حلاله کړم او ته وربشې اوږه کړه چې رسول الله ﷺ ته دعوت ورکړو، نو ما سيرلکۍ حلاله کړه او هغه وربشې ژر ژر اوږه کړې،

د علي (رضي الله عنه) سيرت

بي بي مې اوږه خميره کړه او ما غوښه کتوې کي په اور کيښودله او ولاړم چې هغوئ ته دعوت ور کړم نو زه ولاړم او رسول الله ﷺ ته مې غلي غوندې غوږ کي وويل: لږ خوراک مې تيار کړی دی يوه سيرلکې او لږ د اوريشو ډوډۍ ده ته مهرباني وکړه يو دوه کسانو سره زما کور ته تشریف راوړئ، نو رسول الله ﷺ راته وفرمايل: ته ولاړ شه او بي بي ته دې ووايه: کله چې غوښه پخه شي نو سر پرې کښيږده تر څو زه نه يم درغلی سر ترې مه پورته کوه او ډوډۍ چې پخه کړي نو دسترخوان کي دې پته کړي تر څو زه درشم.

بيا رسول الله ﷺ غږ وکړی ای د خندق مجاهدينو (جابر بن عبد الله رضي الله عنه) دعوت کړی دی ټول تيار شئ چې ورشو:

نو (جابر بن عبد الله رضي الله عنه) فرمايې: چې زه په منډه کور ته ولاړم او بي بي ته مې وويل: لکه چې په شرمو وشرمیدو هغې راته وويل: ولې خير خودی ولې وار خطايي؟

نو ما ورته وويل: چې ما رسول الله ﷺ ته پټ غوږ کي وويل: چې يو دوه تنه راوله خو هغه ټول د خندق والا ته اعلان وکړ. نو [جابر ابن عبد الله رضي الله عنه] فرمايې: چې بي بي مې را څخه پوښتنه وکړه رسول الله ﷺ څو تاته څه ونه ويل؟ نو ما ورته وويل: چې د کتوې د سراو ډوډۍ پټولو يې راته وويل: نو هغې وويل: چې بيا د خفگان خبره نشته الله ﷻ او رسول الله ﷺ پوهيږي نو دې وخت کي رسول الله ﷺ تقريبا (1000) زرو تنو سره راغی او خپل لعاب يعني لارې مبارک يې اوږو کي واچولې او کتوې کي هم واچولې بيا يې وفرمايل: يوه ښځه بله هم را وغواړۍ چې ډوډۍ پخولو کي مرسته در سره وکړي: چې مونږ هم همداسې وکړل.

نو دواړو ښځو به ډوډۍ پخولې او دسترخوان دننه به يې اچولې او رسول الله ﷺ به هغه رايستلې او ماتولې به يې او د کتوې نه به يې غوښه او شوروا ورباندې اچوله چې دې ته ثريد وايي او ماته به يې را کوله او ما به ميلمنو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته وړله تر هغې چې ټول ماږه شول نو هغوئ به ويل: بس دی او ما به ورته ويل: ځانونه ښه ماږه کړئ تر هغې چې ميلمنو وويل: نور ځای خيتو کي نشته بيا رسول الله ﷺ مونږ ته وويل: چې راځئ تاسو يې هم وخوړئ او کورنو ته يې هديه هم وليږئ.

او مونږ کورونو کي هم تقسيم کړه او قسم په (الله ﷻ) دی چې هماغسې ډوډۍ او غوښه پوره معلوميدله.

دغه احاديث مسلم او بخاري شريف مختلفو طريقو باندې نقل کړی دی چې لږ نور تفصيل هم لري خو نتيجه يې همدا يوه ده*.

يوه معجزه د کاني يا تيږې ماتيدل او د فتحو زيری بله معجزه زرو تنو ته لږ شانته ډوډۍ او غوښه پوره کيدل او بله معجزه د علي رضي الله عنه د يو مشهور پهلوان سره.

* رواه البخاري و مسلم و ابن شيبة مثل ذلك وفي البداية جلد 4 صفحه 97، و رواه مسلم بوجه اخرج 2 ص 178

د سيدنا علي رضي الله عنه د سیرت مبارک (۱۲) برخه.

- (1) د کافرانو سره مرسته او په اصطلاح امنيتي تړون حکم.
- (2) د رسول الله صلى الله عليه وسلم معجزه.
- (3) د سيدنا علي رضي الله عنه د مشهور ديو صفت په پهلوان سره مقابله تر اخره يې ولولئ.
- کله چې مسلمانان ټول نارينه په سخت حالت کې د خندق کيندلو کې بوخت وو، نو د بني قريظه يهودو چې د مسلمانانو سره يې عهد يا امنيتي تړون و چې که کافر په مسلمانانو حمله وکړي نو دوی به د مسلمانانو ملاتړ کوي خو هغوی پټ ابوسفیان او نورو مشرانو ته وفدونه وليږل چې مونږ تاسو سره يو او هغوی سره يې امنيتي تړون وکړ.

نو رسول الله ﷺ چې په خندق بوخت و د مدينې منورې ټولې ښځې او نارينه يې د خپلو بيبيانو په شمول د مشهور عربي شاعر (حسان بن ثابت رضي الله عنه) په کور کې جمع کړي وو او يواځې نارينه سپين ږيري (حسان بن ثابت رضي الله عنه) يې ورسره پرېښي و.

نو د بنو قريظه جاسوسانو لکه زمونږ اوسني جاسوسان فيصله وکړه چې يو څو کسان وليږي، چې معلومات حاصل کړي چې کافران څنگه کولای شي په مسلمانانو حمله وکړي، نو يو تن يې د شپې هغه ځای ته وليږه، چې د مدينې منورې ښځې او ماشومان پکې وه چې ناڅرګندې يې په دغه ځای حمله وکړي او مسلمانانو ته به يې عزتي او شرم وړ واړوي هغه يهودي راغی او د (حسان بن ثابت رضي الله عنه) د کور نه گير چاپير تاویده او په ديوال يې سر ښکاره کاوه چې يوې مشهورې مجاهدې چې په ديرو غزاګانو کې يې شرکت کړی و (صفية بنت عبدالمطلب رضي الله عنها) چې د رسول الله ﷺ ترور وه وليد، هغې (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ته وويل: پورته شه او يو تن په ديوال سر را ښکاره کوي ويې وه هغه ورته وويل: چې تاته خو معلومه ده چې زه سپين ږيري يم او د مقابلې نه يم، نو د رسول الله ﷺ ترور (صفية بنت عبدالمطلب رضي الله عنها) د خيمي ستن را وويستله او غلې غلې دباندي ووتله او ناڅاپه يې هغه جاسوس پرله پسې څلور گذاره په سرووه او مړيې کړ او بيرته هغه کور ته دننه شوه (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ته يې وويل: اوس خو ولاړ شه وسله او نور سامان خو ترينه راوړه که زه ښځه او هغه نارينه نه وای ما به ترې ټول هر څه راوړي وای خو ماته د هغه په بدن لاس لگول روا نه دي بيا (حسان بن ثابت رضي الله عنه) ترې نه سامان راوړ هلته نورو ناستو جاسوسانو چې وليدل چې چا يې ملګري ووژلو هغوی پوه شول چې دلته څوک ځوانان شته چې د دوی ساتنه کوي چې په دې طريقه مسلمان زاننه او ښځې د کافرانو د شر نه بچ شوې بيا چې رسول الله ﷺ د خپلې ترور په بهادرۍ خبر شو نو په خدا شو او د خندق د غزا په اخر کې يې د غنيمت پوره برخه ورکړه.

نو دا دليل هغه چا د وژلو د جواز له پاره بس دی چې کافرانو سره يې د مسلمان وژلو امنيتي تړون لاس ليک کړی.

(2) جزء

د (مبشر ابن سعد رضي الله عنه) نه روايت دی: چې د (سعد رضي الله عنه) بي بي خپلې وړې لور ته لږ قجورې ورکړې چې دا د ټيکري پيڅکه کې پټې پلار ته او ماما (عبدالله بن رواحه رضي الله عنه) ته

نورسول الله ﷺ ورته وويل: دلته راشه هغه راغله او رسول الله ﷺ قجوري يا خرما لاسونو كې واچولې او د برکت دعا يې وكړه بيا يې د ټيكرې پيڅكه كې پټې كړې او مجاهدينو صحابه كرامو رضي الله عنهم ته يې وويل: راشئ قجوري يا خرما و خورئ: هغوى وار په وار راتلل او قجوري يا خرما به يې خوړلې تر هغې چې ټول ماړه شول او رسول الله ﷺ پخپله هم و خوړلې خو قجوري هماغسې پوره وې، بيا يې ماشومي ته وويل: خپلې قجوري يا خرما دې بيرته يوسه.

رسول الله ﷺ د خندق ټولو برخو کې د مجاهدینو ټولي مقرر کړي وو، چې هر ځای کې به کافرانو کوښښ کولو، چې داخل شي نو صحابه کرامو رضي الله عنهم به ور باندې د غشو باران جوړ کړ، نو اخیري فیصله وکړه چې فقط محاصرې ته دوام ورکړي چې مسلمانان تنگ شي او بهر را ووځي بل خوا یې [عکرمه رضي الله عنه بن ابی جهل] چې لا مسلمان شوی نه وو شا او خوا قبایلو ته ولیږو، چې مشوره وکړي چې څنگه به وکولای شي مدينې ته داخل شي خو کومه نتیجه یې ور نه کړه، دې وخت کې یو تن له یو ځایه غوښتل چې را پورې وځي او له ډیر لیرې ځایه یې آس راوغځلو، چې ټوپ واچوي خو هغه بل خوا د خندق دیوال سره ټکر شولاندې پریوت چې علي رضي الله عنه له پاسه پرې ورتوپ کړل ترڅو چې هغه پورته کیده نو سړیې ور څخه غوڅ کړی و کله چې دا کار هم ناکام شو نو یو د یو صفته پهلوان چې په ټوله عربی جزیره کې یې څوک د مقابلي نه و.

نو علي رضي الله عنه پورته شو ويې ويل: يا رسول الله ﷺ ماته اجازه وکړه زه ورځم نور رسول الله ﷺ ورته وويل: ته کښينه دا د فيل په شان وجود لري او نوم يې (عمرو بن عبدود) دی دده تورې ته تر اوسه څوک نه دي ټينگ شوي مشهورې فولادې زغري لري.

نورسول اللہ ﷺ بیا ورتہ وویل: (عمرو بن عبدودؓ) دی او تہ تنکی خوان یی تہ یی د مقابلہ نہ یی کسنہ.

ولی جنت ته نه حئی راشی ای ډارنو.

د علي (رضي الله عنه) سيرت

نو علي رضي الله عنه بيا پورته شو ويې ويل: زه ورځم ماته اجازه وکړه:
نور رسول الله ﷺ بيا ورته وويل: عمر بن عبدود دې کښينه ته مه ورځه: نو علي رضي الله عنه وويل: زه
بې پيژنم چې څوک دی خو ته اجازه وکړه.

نور رسول الله ﷺ ورته اجازه ورکړله او له خندق ورپورې وت هغه چې وليد ويې ويل: څوک يې؟

نو علي رضي الله عنه ورته وويل: [علي يم] هغه ورته وويل: کوم يو د عبدمناف يعني ابو طالب زوی؟
علي رضي الله عنه ورته وويل: هو نو هغه ورته وويل: وراره ته لا ماشوم يې ولاړ شه ترونه دې راوليږه
ته زما د مقابلې نه يې او زه نه غواړم د ماشومانو وينې تويې کړم او تا ووژنم.
نو علي رضي الله عنه ورته وويل: خو زه غواړم ستا وينې تويې کړم ماته ستا وينه تويول خوند را
کوي.

نو عمرو بن عبدود پهلوان له ډيرې غوصې له آس را کښته شو او علي رضي الله عنه باندې يې د تورې
سخت گذار وکړ او علي رضي الله عنه ورته د څرمنې جوړ شوی ډال مخې ته کړ خو گذار دومره سخت
و چې ډال يې غوڅ کړ او د علي رضي الله عنه سر مبارک زخمي شو.

خو علي رضي الله عنه هم ور باندې په يو شړق کې داسې وار وکړ، چې د هغه پښه يې د ځنگون څخه
لوړه ور څخه وغورځوله او هغه داسې پريوت لکه د قجورې تنه او ټول عورت يې ښکاره شونو هغه
چغې کړې چې يا علي (رضي الله عنه) د الله ﷻ په خاطر او خپلې تربور ولى په خاطر نور مې بې عزته
مړ نه کړې او غورځيدلو سره يې په شگلينه محکه داسې دوړې پورته شوې چې ابوسفیان
(10000) لښکر ټولو وليد. دې وخت کې رسول الله ﷺ اواز وکړ، چې (الله اکبر) او صحابه
کرامو رضي الله عنهم هم د (الله اکبر) چغې کړې نو علي رضي الله عنه ته چې هغه د تربور ولى او الله
ﷻ قسم ورواچولو نو نور يې پريښود او بيرته راغی او هغه هم هلته سلگي و هلې نور رسول الله ﷺ ور
پورته شو په تندي يې ښکل کړ او ورته ويې ويل: چې افرين زمريه.

دې وخت کې عمر رضي الله عنه ورته وويل: چې زغري او توره خو به دې ترې راوړی وای د هغه توره
او زغري ډيرې مشهورې دي نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ما چې وليد ټول عورت يې ښکاره شو
او ماته يې قسم هم را وچولو، نو ماته حياء راغله چې خپل تربور بې عزته کړم نو ځکه مې پريښود.

بيا دغه غزوة بې له کومې مقابلې الله ﷻ ختمه کړه چې داسې باد پرې راوليږيده، چې خيمي او هر څه
بې باد يووړل فقط (9) تنه مسلمانان شهيدان (4) تنه سر کرده کافران مړه شول.

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۳) برخه

غزوه احدکې د علي رضي الله عنه بهادري او فضيلت.

کله چې د مکې قریشو د بدر غزا کې (70) تنه سرکرده مشران له لاسه ورکړل او (70) يې اسيران شول نو ابو سفیان رضي الله عنه او عکرمه رضي الله عنه بن ابي جهل چې لا مسلمانان شوي نه وو، په مدينه حمله وکړه او عکرمه رضي الله عنه بن ابي جهل چې پلاري يې مړ شوی و هغه تجارتي قافله کې چې ابو سفیان بن حرب بچ کړې وه ټول مال د قبایلو په هغه خلکو وويشلو، چې د مسلمانانو په ضد ور سره ودرېږي، نو دوی (10000) کسان برابر کړل او را روان شول.

خو رسول الله صلی الله عليه وسلم هم (1600) کسانو سره له مدينې منورې ورووتل او د احد غريې شاته پرېښود، هلته يې (50) تنه تکړه غشي ویشتونکي کښينول او کله چې کفار راغلل نو دوی له وړاندې ميدان کې صفونه جوړ کړي وو.

هغه وخت کې به جنگونه منظم وو او خپل سري کارونه به چانه کول نو اول به تکړه او بهادر پهلوان ميدان ته را ووتل او مقابل طرف ته به هم يو تن ور سره مقابلې وکړه چې هر څوک به کامياب شول، نو د هغوئ مورال به اوچت شو او د کاميابۍ چانس به ورته زيات شو خو احد کې کافرانو چې زړونو يې د بدر بنديانو او مړه شوي کسانو سوځولې وه يو دم يرغل وکړ، خو تر ټولو اول علي رضي الله عنه او سهل ابن حنيف رضي الله عنه، ابن الصمه رضي الله عنه، ابودجانه سماک ابن خرشه رضي الله عنه او حمزه بن المطلب رضي الله عنه ور مخته شول.

چې هر طرف ته به يې مخه کړه نو کافران به يې لکه فصل چې ريبې داسې غورځول چې اخير کافرانو شکست وخوړ او ډير مالونه او وسلې يې پرېښودلې، خو بل خوا هغه (50) تنه چې د اُحد غره باندې وو، او رسول الله ﷺ ورته ويلې وو، چې هيڅ صورت کې به خپلې مور چې نه پرېږدي له هغوئ (40) کسان په دې نيت چې کافران وټنبتيدل او غنيمتونه ترې پاتې شول له اُحد را کښته شول او فقط لس تنه پاته شول هغوی نافرمانې ونه کړه نو د خالد بن وليد په مشرۍ کافرانو د شاله خوانه ور باندې حمله وکړه او دغه (10) تنو يې سخته مقابلې وکړه خو اخر شهيدان شول فقط يو تن چې وسله ورسره خلاصه شوې وه ژوندی يې ونيولو، چې بيایي وروسته شهيد کړ، نو د دې (40) کسانو د مورچو پرېښودلو له وجې د مسلمانانو کاميابي په شکست بدله شوه او د رسول الله ﷺ غاښ مبارک هم شهيد شو او د شهادت درواغجن خبري يې هم خپور شو او حمزه بن عبدالمطلب رضي الله عنه هم شهيد شو.

خو بيا هم مسلمانانو وکولای شوه چې کافران له هغه ځايه وشړي.

رسول الله ﷺ چې په خپل تره ډير خپه و نو علي رضي الله عنه بي بي فاطمې رضي الله عنها ته راغی او

د علي (رضي الله عنه) سيرت

دا اشعار يې وويل:
أَفَاطِمُ أَهَاكِ السَّيْفَ غَيْرَ دَمِيمٍ

فَلَسْتُ بِرَعْدٍ يَدٍ وَلَا بِلَيْثٍ

لَعَمْرِي لَقَدْ أَبْلَيْتُ فِي نَصْرِ أَحْمَدٍ

وَمَرْضَاةَ رَبِّ بِالْعِبَادِ عَلِيمٍ

ترجمه-

يا فاطمې رضي الله عنها دا توره واخله دغه توره کې هيڅ عيب نشته،

نه زه كله ډار شوی يم او نه مې له ويرې لاسونه ريږدلي دي

زما دې قسم وي چې د رسول الله ﷺ د نصرت له پاره ښه په ايمانداري جنگيدلی يم.

او د (الله ﷻ) رضامندی له پاره مې هره قرباني کړې او په دې الله ﷻ ښه پوهیږي.

✽ نور رسول الله ﷺ (علي رضي الله عنه) ته وفرمايل: چي تا ښه په بهادري جهاد وکړ، نو سهل بن حنيف رضي الله عنه او ابن الصمة رضي الله عنه، سماک ابن خرشة رضي الله عنه هم ښه ايمانداري او بهادري کړې ده.

که ته وايي چې ما ډير کافران مردار کړي نو هغوی هم له تا څخه کم نه وو، نو دغه وخت کې جبرائيل (ع) راغی او ويې فرمايل: يا رسول الله ﷺ اوس د غمرازۍ وخت دی چې تاسو شهيدان ورکړي دي يعنې د علي رضي الله عنه دغه اشعار د غرور نه دي نور رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: يا جبرائيل (ع) علي رضي الله عنه ته زما مطلب دا دی: چې مغروره نه شي چې ټول جهاد به يې ضايع شي بيا يې وفرمايل: علي رضي الله عنه زما څخه دی يعنې زما تن او وجود دی او زه د علي رضي الله عنه څخه يم نو جبرائيل (ع) وفرمايل: زه ستاسو دواړو څخه يم.*

ما شاء الله څومره لوی فضيلت چې علي رضي الله عنه ته الله ﷻ په نصيب کړی دی چې هم د رسول الله ﷺ تن وجود شو او هم د جبرائيل (ع)

* کنز العمال ج 4 ص 387، اخرجه البزاز قال الهيثمي ج 6 ص 122، وفيه معلي بن عبد الرحمن ضعيف وقال ابن عدي لا بأس به

د حضرت علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۴) برخه.

د خيبر غزا.

د خيبر د غزا خصوصيات.

د استشهد او انتحار فرق.

د خړو د غوښو د حرمت دلايل،

د رسول الله ﷺ د وې معجزې.

د سيدنا علي رضي الله عنه کرامت او نور جالب معلومات.

غزوة خيبر اوله برخه.

غزوة خيبر 624 م 7 هجري د حديبيې د صلحې لږ وخت وروسته واقع شوې ده،

کله چې مسلمانانو د حديبيې صلح وکړه نو رسول الله ﷺ صحابه کرامو ته وفرمايل: چې اوس مونږ د مکې د مشرکينو د خطر څخه په امن شولو نو اوس بايد د دنيا تر ټولو رډيلو خلکو يعنې يهوديانو غم وکړو.

رسول الله ﷺ وفرمايل: چې د خيبر غزا ته به فقط هغه څوک ځي چې د بيعت الرضوان يعنې صلح حديبيه کې موجود وو.

نو په دې طريقه د منافقينو د تللو لاره بنده شوه، نو صحابه کرام رضي الله عنهم د خيبر طرف ته ولاړل او هلته ډيرې زياتې مضبوطې قلعه گانې وې او ټول خيبر تک شين فصلونه او ميوه دارې ونې درلودې او به زياتې فراخه وې نو ځکه يې مسلمانانو ته فتح کول اسانه نه وو او له ډيرو قلعه گانو څخه (8) قلعه گانې چې (3) يو خوا ته او (5) بل خوا ته وې او احاديثو کې يې نومونه هم ذکر شوي دي، نو رسول الله ﷺ اولنۍ (3) قلعه گانو سره (1600) مجاهدين جمع کړل او د يهوديانو سره (10000) تکړه آس ځغلوونکي، غشي ویشتونکي او بې ساري (زيات شمير) پهلوانان وو، چې مقابلې کول يې اسانه نه وه، نو يو صحابي رضي الله عنه، رسول الله ﷺ ته راغی ويې ويل: يا رسول الله ﷺ دغه ځای دې په خپله خوښه انتخاب کړی دی او که وحې درته شوې ده؟ نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: چې ما پخپله انتخاب کړی دی! چې قلعه گانو ته نژدې دی او محاصره يې وساتو نو هغه صحابي رضي الله عنه ورته وفرمايل: دغه ځای مناسب نه دی ځکه چې هغوئ مونږ ويني مونږ يې نه وينو که جنگ شروع شي هغوئ په جگه (لور) دي مونږ ویشتلای شي او زموږ غشي هغوئ نه شي ویشتلای ځکه چې هغوئ نه ښکاري نو بايد ليرې ځای کې ترې ديره واچوو.

نو رسول الله ﷺ دغه مشوره خوښه کړه او لږ ليرې ځای ته ولاړل، دغه وخت شپه وه او د رسول الله ﷺ عادت مبارک دا و چې د شپې ناخبرئ کې يې چاپې نه غورځولې سهار به يې اول خبر ورکړي، چې اسلام قبول کړئ که هغوئ به اسلام قبول نه کړي، نو بيا به يې ورباندې حمله کوله او رسول الله ﷺ د شپې وفرمايل: صبا ته به بيرغ د داسې چاپه لاس ورکوم چې (الله ﷻ) او رسول الله ﷺ ورسره مينه کوي.

نو ټولو صحابه کرامو ټوله شپه همدا ارزو کوله چې کاش زه شم چې الله ﷻ او رسول الله ﷺ را سره مينه کوي نو کله چې صبا شو نو رسول الله ﷺ وفرمايل: علي رضي الله عنه چيرې دی؟

د علي (رضي الله عنه) سیرت

چا ورته وويل: چې د هغه سترگې خوږېږي ډير ترې په عذاب دی نور رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ماته يې راولئ هغوی له لاسه نيولی وو او رایې ووست، نور رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: زه نن د اسلام پیرغ تاته په لاس کې در کوم چې په حقه به يې استعمالوي نو علي رضي الله عنه وفرمايل: یا رسول الله ﷺ قسم دی چې یو قدم وړاندې مخکې هم نه وينم دا به څنگه شي؟

نور رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: دلته نژدې راشه، نو هغه ورنژدې شو او رسول الله ﷺ ورته خپل مبارک لعاب یا لارې سترگو کې واچولې او هغه سمدستي روغ شو دا وه د رسول الله ﷺ یوه معجزه.

د (سلمه بن الاکوع رضي الله عنه) نه روایت دی: چې عامر بن الاکوع رضي الله عنه چې کله د خیبر غزا شروع کیدله نو دا اشعار یې وويل:

وَاللّٰهُ لَوْ لَا اَنْتَ مَا هَتَدَيْنَا -

وَلَا تَصَدَّقْنَا وَلَا صَلِّنَا

وَنَحْنُ مِنْ فَضْلِكَ مَا سَتَعْنَيْنَا

فَأَنْزِلْ سَكِينَةً عَلَيْنَا

وَتَبَّتْ الْقَدَامُ أَنْ لَا قَيْنَا

ترجمه: په الله ﷻ قسم که ته نه وی نو مونږ به هدايت موندلی نه وای او نه به مو خير خيرات ورکړی وای او نه به مو لمونځ کړی وای.

یا الله ﷻ مونږ ستا د مهرباني څخه بې نیاز نه یو او ورته محتاج یو مونږ باندې د زړه ارام او سکون نازل کړه. او کله چې د دښمن سره مخامخ شو زموږ قدمونه مضبوط کړه.

نور رسول الله ﷺ وفرمايل: چې دا اشعار چا وويل؟ نو صحابه کرامو ورته وويل: چې عامر رضي الله عنه وويل!

نور رسول الله ﷺ وفرمايل: چې ای عامر رضي الله عنه، الله ﷻ به ستا مغفرت وکړي،

نو عامر رضي الله عنه په اوبښ سپور ؤ کله چې يې د رسول الله ﷺ دعا واوریدله نو ویې ويل: چې عامر رضي الله عنه ډير بهادر انسان دی کاش چې لږ وخت ورکول شوی وای چې مونږ يې د جنگي تجربو څخه فايده حاصله کړی وای.

هر چاته به چې رسول الله ﷺ د جنت او مغفرت دعا وکړه نو هغه به شهيد کيده، نو ځکه ټول پوه شول چې شهيد کېږي به.

کله چې سبا شو نو يهود له کورونو را ووتل چې ویې ليدل چې هر طرف ته مجاهدينو کمين نيولی دی نو بيرته خپلو قلعه گانو ته وختل او رسول الله ﷺ ورته د اسلام دعوت ورکړ، خو هغوی انکار وکړ، هغوی په ځانونو او وسلو ډير مغروره وولکه او سني کافران نو يو مشهور پهلوان چې (مرحب)

د علي (رضي الله عنه) سيرت

نومیده د یهودو تر ټولو تکړه ځوان ؤ او هیچا ورسره مقابله نه شوه کولای میدان ته راووت او مسلمانانو ته یې د مقابلې چلنج ورکړ.

او دا اشعار یې وویل:

قَدْ عَلِمْتُ خَيْرُ أَتَى مَرْحَبُ

شَاكِي السِّلَاحِ بَطْلُ مُجَرَّبُ

إِذَا الْحُرُوبُ أَقْبَلَتْ تَلَهَّبُ

ترجمه: ټول خبر ته ښه معلومه ده چې زه مرحب یم بهترینه وسله لرم او ښه تجربه کار یم او زما بهادري هغه وخت ښکاره کیږي چې جگړه گرمه شي.

نو عامر بن الاکوع رضي الله عنه میدان ته د وتلو اجازه واخستله او د هغه جواب کې یې دغه اشعار وویل:

قَدْ عَلْتُ خَيْرُ أَتَى عَامِرُ

شَاكِي السِّلَاحِ بَطْلُ مُعَامِرُ

ټول خبر ته معلومه ده چې زه عامر رضي الله عنه یم او داسې بهادري یم چې د کفر لښکر ته ورننوځم او هغه کار ورسره کوم چې چا نه وي ورسره کړی!

نو دواړه سره مخامخ شول او مرحب یهودي ډیر سخت گذار ورکړ، چې د عامر رضي الله عنه په ډال کې ښخ شو او بیا عامر رضي الله عنه غوښتل چې په پښو گذار ورکړي چې پښې ترې غوڅې کړي خو هغه ټوپ ورووه او د عامر رضي الله عنه خپله توره باندې خپله داسې زخمې شو چې شهید شو.

نو صحابه کرامو ډیر افسوس وکړ، چې ده خو خودکشي وکړه ټول اعمال یې خراب شول سلمه بن الاکوع رضي الله عنه رسول الله ﷺ ته په ژړا ورغی چې خلک وايي ستا د ورور ټول اعمال خراب شول او په اوسني اصطلاح ځان وژنه یې وکړه، نور رسول الله ﷺ ورته وویل: چې څوک وايي؟ نو سلمه بن الاکوع رضي الله عنه ورته نومونه واخستل چې دغه صحابه وايي: نور رسول الله ﷺ ورته زیات په غصه شو چې هغوی ښه نه وایې عامر رضي الله عنه ته دوه اجره دي، (هم غازي دی او هم شهید دی)*.

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۵) برخه.

او د خيبر د غزا دوهم جزء،

د خيبر په غزا کې د صحابه کرامو رضي الله عنهم د خړو د غوښو خوړلو اراده.

د رسول الله ﷺ معجزات.

او د علي رضي الله عنه کرامت او بهادري،

د خيبر غزا چې ډيره سخته وه تقريباً يوه مياشت وخت يې واخست نو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته خو ورځې خوراک ونه رسیده، نو هغه څره چې دوی بارونه ورباندې راوړي وو حلال کړل او تردې وخت پورې د خړو د غوښو خوراک عربانو د سخت ضرورت له وجې خوړل او لا حرام شوي نه وو، صحابه کرامو رضي الله عنهم دغه غوښې ديگونو کې واچولې چې پخې يې کړي، کله چې رسول الله ﷺ (دود) وليد، نو پوښتنه يې وکړه چې دا د څه شي لوگي دي؟ چا ورته وويل: چې صحابه کرامو رضي الله عنهم څره حلال کړي دي او سخت وړي دي غواړي چې ويې خوري! نو رسول الله ﷺ امر وکړ، چې پام کوئ د خړو غوښې حرامې دي چې ويې نه خوري او غوښې په اورو سوځوئ او ديگونه مات کړئ.

دې وخت کې چې د خړو غوښې نور پخيدلو ته نژدې وې او صحابه کرام هم وړي وو، نو د داسې امر په ځای کول بيخي سخت وو، نو يو صحابي وويل: يا رسول الله ﷺ غوښې خو به وسوځو چې ايره شي خو ديگونه که ومينځو نو پاک به نه شي؟

نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: زه چې څه وایم هغسې وکړئ.

او صحابه کرامو کې هيچا هم د امر سرغړونه ونه کړه غوښې يې وسوځولې او ايره يې کړلې، بيا يې ښځې کړلې او ديگونه يې مات کړل،

کله چې مرحب پهلوان وليدل چې عامر رضي الله عنه شهيد شو نو بيا له کبر او غرور نه په ميدان کې تاؤ راتاو شو او هماغه اشعار يې تکرار کړل، نو دې وخت کې اسد الله علي رضي الله عنه ورمخې ته شو او دا اشعار يې د هغه د اشعارو مقابل کې وويل:

أَنَا الَّذِي سَمَّيْنِي أُمِّي حَيْدَرَةً --- كَلَيْتَ غَابَاتٍ كَرِيهِ الْمَنْظَرَةَ
أَوْفِيهِمْ بِالصَّاعِ كَيْلَ السِّنْدَرَةَ،

ترجمه: زه هغه څوک یم چې مور مې راته ماشوموالي کې د حيدر يعنې د زمري نوم ايښې دی زه د ځنگل د زمري په شان د ټولو ځناورو له پاره تندر په شان خطرناک یم او زه هر څوک يو وار ټول کوم بيا هماغسې معامله ور سره کوم او وينه يې داسې توپوم چې دارې وکړي،

نو علي رضي الله عنه رښتيا هم لکه د زمري حمله ورباندې وکړه او اول وار سره يې د مرحب پهلوان سر دوه ځايه کړ او بيا د يهودو لښکر کې ور دننه شو چې هر طرف ته به يې مخ کړ يهوديان به لکه

د علي (رضي الله عنه) سيرت

ترخې منې يو خوا او بل خوا غورځيدل يهوديان په منډه اخري قلعه ته په تينسته شول او علي رضي الله عنه ورپسې و نور صحابه کرام رضي الله عنهم هم ور سره شول او يهوديان قلعه ته دننه شول او دروازه يې بنده کړه خو يو يهودي علي رضي الله عنه ته سخت گذار ورکړ، چې د علي رضي الله عنه د لاس څخه ډال وغوځيد،

د رسول الله ﷺ ازاد شوی غلام ابو رافع رضي الله عنه فرمايي: د بخاري او مسلم شريف حديث دی چې علي رضي الله عنه د خيبر د قلعه دروازه راوويستله او د يهودو له پاره يې ډال ترې جوړ کړ اخيري يې لاس کې ونيوله او صحابه کرام رضي الله عنهم ور باندې د خيبر قلعه ته وختل او خيبر فتح شو نو څه يې اسيران او څه يې مړه شول او بعضو جزیه ومنله.

د جابر بن سمره رضي الله عنه نه روايت دی: چې علي رضي الله عنه دروازه وغورځوله نو (7) تنو (کسانو) کوبښل وکړ، چې پورته يې کړي خو ونه توانيدل بيا (49) کسانو کوبښل وکړ، چې بيرته يې د خيبر قلعه له پاره دروازې ځای کې ودرولي خو هغوی هم نه شوه تينگولای اخر (70) کسانو بيرته خپل ځای کې ودروله.
دا و د علي رضي الله عنه کرامت.
د يهوديانو ډيرې ښځې د مسلمانانو لاس ته ورغلې د عبدالله ابن عباس رضي الله عنهما څخه روايت دی:

چې رسول الله ﷺ هغه وينځې صحابه کرامو ته تقسيم کړلې چې هغه کې د يهودو د مشر حیی بن احطب لور [صفیه] هم وه چې خاوند يې ابي الحقيق او ورور او پلار يې هم وژل شوي وو، هغه د بل صحابي رضي الله عنه برخه کې راغلې وه خو بعضو صحابه کرامو رضي الله عنهم، رسول الله ﷺ ته مشوره ورکړه چې دغه [صفیه] بنت حیی بن احطب] ستا سره مناسب ده ځکه چې د لوړ اصل خاونده ده نور رسول الله ﷺ هغه صحابي رضي الله عنه، چې دغه بي بي يې په برخه کې رسيدلې وه را وغوښت او ورته يې وويل: ته دغه وينځو کې يوه غوښه کړه که خپه کيږې نه نو [صفیه رضي الله عنها] ماته را کړه او که خپه کيږې نو ستا حق دی زه يې درنه په زبردستی نه اخلم، نو هغه صحابي رضي الله عنه وويل: چې يا رسول الله ﷺ زما هم همداسې اراده وه چې دا ستا سره مناسب ده، نو زه راځي يم دې وخت کې د مرحب پهلوان خور زينب نوميدله (بي بي صفیه رضي الله عنها) ته دعوت ورکړ هغې ته معلومه وه چې نن رسول الله ﷺ هغې ته ورځي، چې تسلي ورکړي ځکه چې خاوند، پلار او وروريې جنگ کې وژل شوي وو، نو د خپل ورور د انتقام اخستلو له پاره يې د پسه غوښه کې زهرگډ کړل خصوصاً د ولي او پښتو په غوښو کې، هغې ته چا ويلي وو، چې رسول الله ﷺ د پسه په غوښه کې ولی او پښتۍ زيات خوښ دي.

د علي (رضي الله عنه) سيرت

نورسول الله ﷺ او بل صحابي (بشر بن براء رضي الله عنه) هغه ځيمي ته ورغلل چې بي بي [صفية رضي الله عنها] پکې ناسته وه هغې چې د مرحب د خور د زهرو څخه ناخبره وه هغه غوښه يې رسول الله ﷺ ته پيش کړه،

رسول الله ﷺ غوښه را واخستله چې ويې خوري خو غوښه د الله ﷻ په حکم گويانه شوه چې ما کي زهر دي مه مې خوره خو بشر بن براء رضي الله عنه يوه لقمه تيره کړې وه، نورسول الله ﷺ وفرمايل: چې دې غوښه کي زهر دي مه يې خورئ؛ خو بشر بن براء رضي الله عنه، ورته وويل: يا رسول الله ﷺ زه يې په خوند پوه شوم خو ستا له شرمه مو بيرته واپس نه کړه نو لږ وخت نه و تير شوی چې هغه صحابي رضي الله عنه وفات شو.

نورسول الله ﷺ امر وکړ، چې ټول يهود را جمع کړئ نو هغوی ټول راوستل رسول الله ﷺ د هغوی څخه د پلرونو د نومونو پوښتنه وکړه: هغوی ورته وښودل، نورسول الله ﷺ ورته وويل: تاسو درواغ وويل: بيا يې د هريوه د پلار نومونه ورته واخستل او هغوی تصديق وکړ، چې همداسې ده بيا رسول الله ﷺ ورته وويل: چې تاسو به په دوزخ کي څومره ياست؟ هغوی وويل: لږ اندازه نورسول الله ﷺ ورته وويل: چې غلي شئ درواغجنو تاسو به زيات دوزخ کي ياست، بيا رسول الله ﷺ ورته وويل: که پوښتنه در څخه وکړم رښتيا به ووايست؟

نو هغوی وويل: چې هو ځکه که مونږ درواغ ووايو ته ور باندې پوهيږي، نورسول الله ﷺ ور څخه پوښتنه وکړه: چې تاسو ماته غوښه کي زهر اچولي وو؟

هغوی وويل: هو! نورسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ولې مو اچولي وو؟ هغوی وويل: چې مونږ فکر کاوه چې ته که رښتيا رسول الله ﷺ يې تاته به ضرر ونه رسوي او که رسول الله ﷺ نه يې مونږ به دې د غم څخه خلاص شوو.

نو صحابه کرامو رضي الله عنهم ته چې زياته غوصه ورغلې وه هريو به وويل: چې ماته امر وکړه چې ټول قتل کړم خو رسول الله ﷺ هغوی معاف کړ.

• رواه البخاري عن ابن عباس حديث رقم 2614 و مسلم حديث رقم 2190، و رواه حارث عن ابن عباس حديث رقم 3169 في البخاري

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت (۱۶) برخه:

او د خيبر د غزا (۳) برخه.

د مشهور تاجر او شاعر او د رسول الله ﷺ په شان کې سپکاوی کوونکې ابو رافع سلام بن ابي الحقيق د وژلو منصوبه او په هغه د شپې چاپه،

او د رسول الله ﷺ معجزه:

د عبد الله بن كعب بن مالك رضي الله عنه، څخه روايت دی: چې د انصارو دوه قبيلې اوس او خزرچ به همېشه د رسول الله ﷺ سره د زياتې مينې په خاطر داسې کارونه كول چې دين ور باندې لوړ شي او رسول الله ﷺ خوشحاله شي او دواړه قبيلو به د نيکۍ په کارونو کې يوله بل سره سبقت او وړاندې والی کاوه، نو د اوس د قبيلې ځوانانو يو مشهور کافر کعب بن اشرف په دې خاطر ووژلو چې رسول الله ﷺ سره يې زيات عناد درلوده او همېشه به يې د رسول الله ﷺ د زورولو کوښښ کاوه نو د خزرچ د قبيلې مشران سره راغونډ شول چې يو داسې نفر ووژني چې د اوس قبيلې سره برابر شي او رسول الله ﷺ ور باندې خوشحاله شي چې هر څومره فکريې وکړي، نو اخريې فيصله وکړه چې بايد ابو رافع سلام بن ابي الحقيق ووژني ځکه چې ابي الحقيق ډير مالداره ؤ او د خندق په غزا کې يې کافران لمسولي (هڅولي) وو چې په مدينه منوره حمله وکړي او د هغوی مصارف يې هم ورکړي وو، بل دغه کافريو د عربو د تکړه شاعرانو څخه ؤ، چې په خپلو ناولو اشعارو کې به يې د رسول الله ﷺ په شان کې سپکاوی کولو او خلک به يې خندول او زيات عياش او شرابي انسان ؤ نو د خزرچ قبيلې (5) تنه تکړه صحابه کرام وټاکل هغه کسان (عبد الله بن عتيق رضي الله عنه، مسعود بن سنان رضي الله عنه، عبد الله بن انيس رضي الله عنه، ابوقتاده رضي الله عنه او خزاعي بن الاسود رضي الله عنه) وو، او رسول الله ﷺ ته راغلل چې اجازه ترينه واخلي نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: تاسويې ووژنئ خو تاسو يې د ورځې نه شئ وژلای ځکه چې له ده سره زيات کسان وي او که تاسويې د شپې ووژنئ نو پام کوئ چې ښځې ماشومان ونه ووژنئ، نو هغوی راغلل او خيبر ته داسې وخت را ورسيدل چې ماښام نژدې ؤ نو داسې وخت کې به يهوديانو خپل مالونه له فصلونو راوړل او خپله به هم خپلو مضبوطو قلعه گانو ته ننوتل نو دغه (5) صحابه کرام په دې فکر کې وو، چې څنگه دغه لويې قلعه ته چې ابو رافع سلام بن ابي الحقيق پکې دی ورننوځي.

نو عبد الله بن عتيق رضي الله عنه نور صحابه کرامو رضي الله عنه ته وويل، زه کوم چل جوړوم که کامياب شوم او د قلعه دننه ولاړم تاسو ته به هم دروازه خلاصه کړم او که ما باندې هغوی حمله وکړه نو تاسو به راشئ که زه کامياب شوم نو بيرته به در و وځم.

نو کله چې يهود خپلو قلعه گانو ته دننه شول نو عبد الله بن عتيق رضي الله عنه، دروازې ته مخامخ داسې کښينا ست لکه څوک چې سحرا گشت ته کښيني او خپل څادر يې ځان باندې واچولو، نو هغه چا چې دروازه بندوله رغ يې ور باندې وکړي، چې څوک يې ژر داخل شه چې زه دروازه بندوم نو عبد الله بن عتيق رضي الله عنه، فرمايې: زه را پورته شوم هماغسې مې څادر ډډ نيولی ؤ او داسې مې ښکاره کوله، چې پرتو گانې مې لاس کې دی نو دروازه وان دروازه بنده کړه او کيلې گانې يې د دروازې په سر تاخچه کې کينسودلې او ولاړ، نو کله چې هغه پناه شو ما دروازه خلاصه کړه او زه اندر

د علي (رضي الله عنه) سيرت

پايې يا زينې لاندې کښينا ستم چې څوک مې ونه وينې نو ابو رافع شراب وڅښل ډموبه ورته سندرې ويلې او گډيدلې به کله چې شپه پخه شوه ټول خلک ترې ولاړل خپلو کورونو ته، دې لويه قلعه کې بيل بيل کورونه وو او ابو رافع هم خپل کور ته دننه شو.

نو ما ټولې دروازې دباندې طرف نه بندې کړلې چې که څوک چغې کړي دوى به نه شي راوتلاى، نو د ابو رافع سلام بن ابي الحقيق کوټې ته ورغلم او په قراره مې دروازه خلاصه کړه خو هغه سره ښځه او بچي هم وه او زه نه پوهيدم چې دغه کافر چيرې دى او مونږ رسول الله ﷺ د ښځو او ماشومانو له وژلو منع کړي ؤ نو زه له کوټې بيرته راووتم او سوچ مې کاوه چې څنگه دغه کافر په تياره کوټه کې معلوم کړم، نو يو ځل بيا وردننه شوم او د ښځو په شان اواز مې وکړ، چې زما گرانه ابو رافع ته چيرې يې؟،

هغه فکر وکړ، چې کومه ډمه راغلې ده نو وې ويل: زه دغه يم نو زه د اواز طرف ته ورغلم دا کافر چې بدن يې تک سپين ؤ نو داسې ښکاره شو لکه سپين بالنسټ او ما پرله پسې وارونه ورباندې وکړل او ده چغې کړې ښځې او ماشومانو يې هم چغې کړې نو زه بيرته له کوټې را ووتلم خو يقينې وم چې مړ نه دى.

او ښځه يې له کوټې راوتله چې چغې کړې ما هغه وډاره وله چې چوپ شه او بيا کوټې ته دننه شوم بيا مې غږ بدل کړ چې (ابو رافع) څه پيښه ده ولې چغې وهې؟ نو هغه وويل: موږ در باندې بوره شه چا ووهلم؟ سړى را نيسه.

عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، فرمايې: زه بيا ورغلم او توره مې ورته په خيټه کيښودله او سربيره مې ځان پرې واچولو، چې بل خوا ترينه ووتله نو بيرته ترې راووتلم او کله چې په اندرپايه يا زينه را کښته کيدلم نو چې اخر ته نژدې شوم نو ما فکر وکړ چې پورې خلاصې شوې خو خلاصې نه وې زما سترگې هم کمزورې وې نو را پريوتم غوزار شوم او پښه مې ماته شوه نو ژر ژر مې په څادر وتړله او بهر ملگرو ته ورغلم هغوئ ته مې وويل: مبارک شه زه کامياب شوم خو څنگه به معلومه کړو چې دغه کافر مړ شو که لا ژوندى دى، نو دې وخت کې بل صحابي عبدالله بن انيس رضي الله عنه، وويل: زه به معلومات واخلم زه به تياره کې د دوى منځ ته ورشم زه د دوى په ژبه خبرې کولای شم نو هغه ولاړ له ابو رافع خلک را تاؤ وه او ښځې يې ورته رڼا نيولې وه او ژړل يې نو دا کافر لا ژوندى ؤ او ويل يې: چې ما د عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، اواز واوريد لکه چې هماغه راغلى ؤ نو ما اواز بدل کړ ورته ومې ويل: نه هغه له مدينې دومره ليرې، دې قلعه ته څنگه داخل شو؟

نو عبدالله بن انيس رضي الله عنه، فرمايې: چې زه بيرته را ووتلم ورته ومې ويل: لا ژوندى دى خو انتظار به وکړو چې صبا شي نو معلومه به شي، نو مونږ هم هلته تر سهاره موجود ؤ چې چرگانو اذانونه وکړل نو خلک د قلعه گانو په ديوالونو وختل او اعلان يې وکړ چې (ابو رافع) مړ شو نو مونږ هم روان شولو.

عبدالله بن عتيق رضي الله عنه، فرمايې: زه په ماته پښه داسې په منډه وم لکه چې ماته نه وي نو کله چې مدينې منورې ته ته ورسيدو نو رسول الله ﷺ په ممبر ناست ؤ کله چې يې زمونږ مخونو ته وکتل ويې فرمايل: دا مخونه داسې معلومېږي چې کامياب شوي ياست، نو مونږ ورته وويل: هو الحمد لله مونږ هغه ووژلو خو مونږ کې هريوه يې د وژلو دعوه کوله خو رسول الله ﷺ وفرمايل: تاسو تورې

د علي (رضي الله عنه) سيرت

راوړئ نو چې تورې يې وکتلې نو ويې فرمايل: وژلې عبداللہ بن عتيق رضي الله عنه، دی خو ثواب کې ټول شريک يا ست.

بيا رسول الله ﷺ د عبداللہ بن عتيق رضي الله عنه، په پښه خادر واچولو او دعا يې وکړه نو چې خادر مو اوچت کړ پښه داسې روغه شوې وه لکه چې بلکل نه وي ماته شوي.

✽ همدغسې احاديث صحاح ستته کې د براء ابن عازب رضي الله عنه نه هم ذکر شوی دی فقط تفصيل کې لږ فرق لري نو له ننيو احاديثو معلومه شوه هر هغه څوک چې د شپې چاپو کې عام مسلمانان وژني ښځې او ماشومان وژني نو هغوی د دغه نبوي تگلارې خلاف دي اګر که لمونځ کوي، روژه نيسي او حج کوي د يو مشکوک شخص له پاره نورو باندې چاپې اچول، ماشومان ژړول او ښځې بې ستره کول هيڅ دين او مذهب کې نه دی روا*.

د علي رضي الله عنه د سيرت (۱۷) برخه.

د اهل بيتو نذر او روژه.

✽ د يو صحابي رضي الله عنه د علي رضي الله عنه امتحان اخستل او حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه سره د رسول الله ﷺ محبت.

امام قرطبي تفسير قرطبي کې يو حديث نقل کړی دی: اګر چې اشکال پکې شته (حسنين رضي الله عنهما) دواړه مريضان شول نو ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او رسول الله ﷺ يې پوښتنې ته ورغلل، نو ابوبکر رضي الله عنه سيدنا علي رضي الله عنه ته وويل: يا ابا حسن رضي الله عنه که تانذر منلی وای نو کيدای شي الله ﷻ دواړه بچي ژر روغ کړي وای، نو علي رضي الله عنه وفرمايل: چې که الله ﷻ مې بچي روغ کړل نو درې ورځې روژې به ونيسم نو بي بي فاطمې رضي الله عنها هم وويل: چې زه به هم درې روژې ونيسم. نو (حسنينو رضي الله عنهما) هم وويل: که مونږ روغ شولو مونږ به هم روژې ونيسو! نو يوه وينځه د دوی په کور کې وه (فضة يا ريبة رضي الله عنها) نو ميدله هغې هم وويل: زه به هم درې روژې ونيسم.

✽ اخير (الله ﷻ) دواړه روغ کړل نو دوی روژې نيول شروع کړل او علي رضي الله عنه د يو يهودي نه په يو روايت کې قرض اوربشې را واخستلې، بل روايت کې راغلي دي چې علي رضي الله عنه د يهودي څخه چې شمعون نومیده (ورې) د وریشلو (اوبدلو) له پاره را واخستلې او (بي بي فاطمې رضي الله عنها) يو څه اندازه تيارې کړلې او يهودي ته يې واپس کړلې هغه په مزدورۍ کې دومره وربشې ور کړلې چې پنځه واره واره ټيکلي ډوډۍ ترې پخې شوې، نو هغه يې په ميچن اوږه کړې او ډوډۍ يې ترينه پخې کړې او علي رضي الله عنه مسجد کې رسول الله ﷺ سره ناست ؤ، د روژه ماتې څخه لږ

* سيرت ابن هشام ج ۲ ص ۱۹۰

وفي البدايه لابن كثير ج ۴ ص ۱۳۷

د علي (رضي الله عنه) سيرت

وړاندې يې کور ته تشریف راوړ، کله چې ډوډۍ ته کښیناستل او اذان شروع شو نو د معمول مطابق به اوله لقمه علي رضي الله عنه او چتوله کله چې يې لقمه (گوله) خولې ته نژدې کړه نو دروازه کې یو چا اواز وکړ ای اهل بیت رسول الله ﷺ زه مسکین یم په الله ﷻ قسم چې ډیرې ورځې مې اولاد هېڅ نه دي خوړلي ماته څه خوراک را کړئ الله ﷻ به عوض کې جنتونه در کړي.

نو علي رضي الله عنه (فاطمې رضي الله عنها) ته وکتل هغې ورته وویل: ټول ورکړه او هغه ټوله ډوډۍ یې ورکړله او دوئ روژې په اوبو ماتې کړلې.

۴ بیا دوهمه ورځ هم بي بي فاطمې رضي الله عنها همدا سې مزدورۍ باندې وړې تیارې کړلې او بدل کې یې اوربشې راوړلې او اوږه یې کړې، ډوډۍ یې ترینه پخې کړې چې کله روژه ماتي ته کښیناستل بیا هماغسې چاڼغ وکړ، چې ای اهل بیتو: زه یتیم یم پلار مې بیعة العقبة کې شهید شوی دی او کور کې نهر یو یو څه را کړئ الله ﷻ به جنت کې بدلته در کړي، نو ټولو په شریکه هغه ډوډۍ بیا هغه یتیم ته ورکړه او روژه یې په اوبو ماته کړه.

۵ دریمه ورځ هم همدا سې خبره تکرار شوه چې روژه ماتي ته کښیناستل نو یو چا اواز وکړ، چې ای اهل بیتو زه چا باندې کړی وم او وهلم یې او ډیرې ورځې یې خوراک نه را کولو او س را خوشې شوم ډیر وړې یم څه خوراک را کړئ الله ﷻ به یې بدلته کې جنتونه در کړي نو بیا یې ټوله ډوډۍ ورکړه او روژه یې په اوبو ماته کړه او درې روژې یې هم پوره شوې خود بي بي فاطمې رضي الله عنها نور طاقت ختم شو نور یې وړې نه شوې وریشلی او د یهودي سره نور وړې هم نه وې صبا ته روژه نه وه خو ډیر وږې وو، نو علي رضي الله عنه دواړه زامن لاس نه ونيول او رسول الله ﷺ ته ورغلل کله چې د رسول الله ﷺ نظر پرې ولویده، نو پوه شو چې وږي دي نو ټول د بي بي فاطمې رضي الله عنها کور ته راغلل د هغې ملا او شا دواړه ډیرې لوړې سره یو ځای شوې وه او سترگې یې ننوتلې معلومیدلې، نو رسول الله ﷺ غیږ کې ونيوله او په ژړا شو.

۶ (حسنین رضي الله عنه) هم په ژړا شول نو جبرائیل (ع) راغی او د سورت الدهر تر (9) آیات پورې آیاتونه نازل شول چې هغه کې د دوئ دغه کار د الله ﷻ ډیر خوښ شوی ؤ او د داسې کولو صفتونه پکې شوي وو او بدلته کې یې د جنتونو وعده شوې وه چې دوئ ډیر زیات خوشحاله شول چې د دوئ صدقه قبوله شوه.

۷ یوه ورځ بي بي فاطمه رضي الله عنها ناروغه شوه چا ورته د انار خوړلو مشوره ورکړې وه نو هغې علي رضي الله عنه ته د انار خواش وکړ، نو علي رضي الله عنه بازار ته ولاړ په ټول بازار کې یې فقط یو انار پیدا کړ هغه یې را واخستې او کور ته را روان شول، لار کې د یوې ښځې په غیږ کې ماشوم ؤ هغه ماشوم انار ولیده او چغې یې کړې مور ته یې وویل: چې ماته انار را کړه نو هغې ښځې علي رضي الله عنه ته وویل: وروره زوی مې ډیر وږې دی دغه انار را کړه چې ور یې کړم. نو علي رضي الله عنه انار ورکړ او خالي لاس کور ته راغی، بي بي فاطمې رضي الله عنها ورته وویل: لکه چې انار دې پیدا نه کړ؟

د علي (رضي الله عنه) سيرت

هغه ورته ويل: ټول بازار کې مې فقط يو دانه پيدا کړ، خو لاره کې يو ماشوم چې زيات وږی ؤ وړ مې کړ،

نو بي بي فاطمې رضي الله عنها وويل: ډير ښه دې کړي دي چې ور کړی دې دی، لږ وخت نه ؤ تير شوی چې، رسول الله ﷺ ته چا د يمن څخه د اوبښ يو بار انار را ليرلي وو،

نو رسول الله ﷺ هغه تقسيم کړي وو او د علي رضي الله عنه د کور برخه (10) دانې انار رسيدلي وو، نو رسول الله ﷺ يو صحابي رضي الله عنه ته لس انار ور کړل، چې اهل بيتو ته يې يوسي هغه صحابي رضي الله عنه چې هغه انار لمن کې اچولي وو، نو په لار کې يې له ځان سره وويل: نن به علي رضي الله عنه سره ټوکه کوم يو انار يې ترې څنډې (بغل) ته کړ، چې څه وايي؟

او انار يې په بله ووهه نو هغه صحابي رضي الله عنه راغی دروازه يې وټکوله او علي رضي الله عنه ورته را ووتی هغه ورته وويل: له يمن څخه چا انار را ليرلي وه او ستا برخه کې دا انار رسيدلي دي نو هغه يو يو انار له لمنې رايستل او علي رضي الله عنه خپله لمن کې اچول کله چې (9) پوره شول نو د هغه صحابي رضي الله عنه لمن خالي شوه نو علي رضي الله عنه ورته وويل: بس همدا دي؟

هغه ورته وويل: ولې بس نه دي؟

نو علي رضي الله عنه ورته وويل: دا واخله دا زمانه دي مانن يو انار خيرات کړ او الله ﷻ فرمايي: چې د يوې نيکۍ بدل په لسو ده له لسو پورته شته خو ښکته نشته.

نو صحابي رضي الله عنه ورته په خندا شو چې ما هم غوښتل چې ټوکه به هم در باندې وکړم او څه به درنه ياد کړم نو راته معلومه شوه چې ستا يقين په الله ﷻ څومره پوخ دی.

زيات وخت به رسول الله ﷺ په لمونځ ولاړ ؤ او (حسنين رضي الله عنهما) به راغلل کله چې به سجدې ته ولاړل، نو له پاسه به پرې سواره شول او رسول الله ﷺ به کله سجده اوږده کړه او کله به يې په قراړه کښته کړل.

يو ځل رسول الله ﷺ خطبه ويله چې دواړه لمسيان يې راغلل او د خلکو په اوږو يې پښې اړولې نو رسول الله ﷺ خطبه قطع کړه ورغی دواړه يې را اوچت کړل او ويې فرمايل: چې رښتيا هم اولاد فتنه وي.

او زما دغه دواړه لمسيان د جنت د ځوانانو سيدان دي.

• رواه الهيثمي ج 9 ص 177

واخرجه ابن النجار عن عمير في كنز العمال ج 7 ص 104

واخرجه الطبراني ايضاً و اخرجه الحاكم ج 3 ص 169 وصححه

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۸) برخه.

د علي رضي الله عنه (رسول الله ﷺ) ته ژړا او د هغه جواب:

د رسول الله ﷺ د (حسینو رضي الله عنهم) سره محبت:

د ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او ابوهريره رضي الله عنه د حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه سره محبت:

« کله چې رسول الله ﷺ د تبوک غزا ته چې جيش العسرة هم ورته وايي تيارې وکړه نو علي رضي الله عنه يې خپل ځای ناستی و ټاکه چې خلکو ته به دين ښايي او د هغوئ ضرورتونه به پوره کوي او که د دښمن له خوا کومه خطر وه مقابل به يې کوي، نو علي رضي الله عنه ورته په ژړا شو چې يا رسول الله ﷺ تا په ما باندې څه گومان وکړ، چې زه دې ښځو، ماشومانو او سپين ږيرو سره پريښودم او د جهاد د مقدسې فريضې دې محروم کړم.

« نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: ايا ته په دې راضي نه يې چې زه لکه موسی (ع) شم او ته راته لکه هارون (ع) شې خو فقط دومره فرق دی چې هارون (ع) نبي ؤ او زما نه بعد نبي نشته.

« لکه څنگه چې موسی (ع) کوه طور ته تللی نو خپل ورور هارون (ع) يې په خپل ځای وټاکي نو ما هم ته وټاکلې، نو دې خبرې سره علي رضي الله عنه خوشحاله شو.

« طبراني د ابوهريره رضي الله عنه نه روايت نقل کړی دی: چې يوه ورځ مونږ د جهاد له پاره وتلي وو، هغې کې ښځو هم اشتراک درلود او بي بي فاطمه رضي الله عنها هم پکې وه، يو ځای کې رسول الله ﷺ د (حسینو رضي الله عنهم) د ژړا او ازنه واوريدل نو رسول الله ﷺ ورغی پوښتنه يې وکړه چې دوئ ولې ژاړې؟ نو بي بي فاطمه رضي الله عنها ورته وويل: چې وږي او تږي دي زما شيدې هم نشته او به هم نشته نو رسول الله ﷺ وفرمايل: چا سره مشک کې اوبه نشته؟

بيا ټولو وکتل خو چا سره هم اوبه نه وې بيا رسول الله ﷺ د پردې اخواته د ښځو ځای ته چې ښځې پکې ناستې وې ورغی او حسن رضي الله عنه يې په غيږ کې خپلې سينې مبارکې سره ونيولو او خپله ژبه مبارکه يې د هغه خوله کې ورکړه نو هغه يې روډل شروع کړل تر هغه چې موږ شو او تنده يې ماته شوه بيا يې وفرمايل: حسين رضي الله عنه هم راوړئ هغه سره يې هم همداسې وکړل. نو ايا د چا خيټې ته چې د رسول الله ﷺ لارې يا لعاب داخل شوي وي د هغه به څومره فضيلت وي؟

« د عقبه بن حارث رضي الله عنه څخه روايت دی: چې يوه ورځ مونږ د رسول الله ﷺ د وفات څخه څو ورځې بعد د مازديگر د لمونځ نه بعد په لاره کې روان ؤ، ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او علي رضي الله عنه هم را سره وو، چې حسن بن علي رضي الله عنهما ماشومانو سره لوبې کولې نو ابو بکر رضي الله عنه هغه را ونيولو غيږ کې يې کښينولو، بيا يې دا اشعار وويل:

بِأَبِي أَنْتَ شَبِيهٌ بِالنَّبِيِّ - لَيْسَ شَبِيهًا بِعَلِيٍّ،

د علي (رضي الله عنه) سيرت

زما دې مور او پلار له تا قربان شي ستا شکل او صورت کې د نبي ﷺ په شان دی، د علي رضي الله عنه په شکل نه يې، نو علي رضي الله عنه ورته وخنډل.

۴ د عمير بن اسحاق رضي الله عنه، نه روايت دی: چې ابوهريره رضي الله عنه (حسن رضي الله عنه) سره ملاقات وکړ، ورته يې وويل: لمن پورته کړه نو هغه لمن پورته کړه نو ابوهريره رضي الله عنه يې په خيټه يا نوم باندې خوله کيښودله او مچې يا ښکل کړ، بيا يې وفرمايل: چې ما رسول الله ﷺ ليدلی ؤ چې همداسې يې ښکل کړ،

۵ د طبراني رضي الله عنه يو روايت کې ليکلي دي: چې ابوهريره رضي الله عنه پخپله د حسن بن علي رضي الله عنهما لمن او چته کړه او د هغه خيټه يې ښکل کړه.

۶ د مقبري رضي الله عنه څخه روايت دی: چې مونږ د ابوهريره رضي الله عنه سره ناست وو، چې {حسين رضي الله عنه} راغې او سلام يې واچولو، خود ابوهريره رضي الله عنه ورته پام نه شو نو مونږ ورته وويل: چې (حسين بن علي رضي الله عنهما) در باندې سلام واچولو، نو ابوهريره رضي الله عنه ور پورته شو ورته يې وويل: وعليکم السلام يا زمونږ باداره نو مونږ له ابوهريره رضي الله عنه پوښتنه وکړه چې تا خو ورته بادار وويل: نو ته خو غلام نه يې چې بادار دي شو؟ نو ابوهريره رضي الله عنه وفرمايل: چې ما له رسول الله ﷺ څخه اوريدلي: چې (الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ)

{حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه} د جنتيانو د ځوانانو باداران دي.

۷ د سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه څخه روايت دی: چې زما سره مسجد نبوي ﷺ کې دوه تنه ناست وو او هغوی د علي رضي الله عنه په باره کې خبرې شروع کړې، دې وخت کې رسول الله ﷺ تشریف راوړ او خبرې يې واريډلې نو زيات په غوصه شو بيا يې وفرمايل: زه د الله ﷻ څخه پناه غواړم په تاسو څه وشول؟ چا چې علي رضي الله عنه ته تکليف ورسولو، نو هغه ماته تکليف ورسولو.

نوټ: د اهل بيتو سره مينه د ايمان برخه ده که څوک ور سره مينه نه لري هغه مسلمان نه دی خو مينه هم همدومره چې صحابه کرامو رضي الله عنهم ور سره لرله،

او دومره مينه چې سړی کفر ته ورسوی رواء نه ده، شيعه گان چې ځانونه د اهل بيتو سره د مينې اظهار کوي اصل کې همدوی اهل بيت وژلي همدوی د عبدالله بن سبا يهودي په لاره روان دي همدوی دي چې د اسلام په تاريخ کې اهل سنتو ته زيات زيان رسولی دی، همدوی دي چې اوس يې هم ټولو اسلامي ملکونو کې د جنگونو او رتازه ساتلی دی، همدوی دي چې ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه، عثمان رضي الله عنه، بي بي عايشه رضي الله عنها ته کافران وايي، همدوی دي چې رسول الله ﷺ باندې د لسو سپارو قرآن د غلا کولو الزام لگوی دی، همدا شيعگان دي چې جبر ايل (ع) ته غلطې وحي راوړلو نسبت کوي.

لکه څنگه چې دنيا کې الله ﷻ په خپل ځان مسلط کړي اخرت کې يې هم ذليله غواړو.

* اخراج ابن عساکر عن ابن عباس نحوه ج 4 ص 24 وفی کنز العمال ج 7 ص 69 کذا الک فی البدايه ج 7 ص 358 و اخراج البزار رجاله رجال صحيح وايضا رواه ابن اسحاق في كتابه

د سيدنا علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۹) برخه:

او حسينو رضي الله عنه سره د ابوبکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه محبت:

د عامر بن سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه څخه روايت دی: چې ماته خپل والد (سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه) وويل: چې ماته (معاويه بن ابي سفيان رضي الله عنهما) وويل: ته د علي بن ابي طالب رضي الله عنه په باره کې ولې چوپه خوله پاته يې؟ هيڅ خبره ورپسې نه کوي؟ نو سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه فرمايې: ما ورته وويل: څنگه به ورپسې څه ووايم ماته دغه خبرې د رسول الله ﷺ معلومې دي چې فرمايلي يې دي:

اول: کله چې د تبوک غزا څخه د پاتې کيدلو وخت کې علي رضي الله عنه ته يې وويل: ته ماته داسې يې لکه د موسی (ع) له پاره هارون (ع) خو زما څخه وروسته نبي نشته او هارون (ع) نبي ؤ.

دوهم: چې کله د خيبر د غزا په شپه (رسول الله ﷺ) وفرمايل: چې صبا ته به بيرغ د داسې چا په لاس ورکوم چې (الله ﷻ) او (رسول الله ﷺ) ورسره مينه کوي چې کله صبا شو ما کوښښ وکړ او لاس مې اوږد کړ، چې بيرغ راواخلم او دغه فضيلت ماته ورسپړي خو رسول الله ﷺ راته وويل: چې علي بن ابي طالب رضي الله عنه راوغواړه او ما هغه راوست، بيرغ يې ورکړ او الله ﷻ خيبر د هغه په لاس فتح کړ.

درېم: دا چې رسول الله ﷺ ورته خپله لور د جنت د ښځو سرداره په نکاح کړې ده.

څلورم: کله چې د مېاهلې ايات نازل شو چې تاسو هم خپل زامن او ښځې راوغواړئ او خپله هم حاضر شئ بيا مېاهله وکړئ.

نو رسول الله ﷺ (علي رضي الله عنه، فاطمه رضي الله عنها، حسن رضي الله عنه او حسين رضي الله عنه) راوغوښتل او وېې فرمايل: دا زما اهل او عيال دي.

پنځم: رسول الله ﷺ فرمايلي: د چا چې علي رضي الله عنه دوست وي هغه زما دوست دی.

بيا سعد بن ابي وقاص رضي الله عنه، وفرمايل: څوک چې دومره فضيلت لري نو څنگه به بدې خبرې ورپسې وکړم؟

د عبد الرحمن اصبهاني رضي الله عنه څخه روايت دی: چې، د رسول الله ﷺ د وفات څخه وروسته يوه ورځ ابوبکر رضي الله عنه د جمعې خطبه ويله او ممبر باندې ناست وو، نو حسن بن علي رضي الله عنهما پورته شو ورته يې وويل: زما د بابا د ممبر نه کښته شه دا زما بابا ته جوړ شوی دی، نو ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: زويه چا درته وويل: چې داسې ووايه؟ نو علي رضي الله عنه پورته شو ورته يې وويل: يا امير المؤمنين په الله ﷻ قسم دی چې ما ورته نه دي ويلي!

د ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: هوزه يقيني یم چې ته رښتيا وايې تا ورته نه دي ويلي او دی هم رښتوني دی دا ممبر د ده د بابا دی بيا ابوبکر رضي الله عنه له ممبر څخه کښته شو او حسن رضي الله عنه يې له لاس راونيولو او ښکل يې کړ، او بيا يې په ممبر له ځان سره کښيناوه.

همداسې حديث د (عروة رضي الله عنه) څخه هم روايت شوی: چې (حسن رضي الله عنه) راغی او ممبر ته وخت او ابوبکر رضي الله عنه ته يې همداسې خبره وکړه چې دا زما د بابا ممبر دی ته ترې را

د علي (رضي الله عنه) سيرت

کښته شه، ابوبکر رضي الله عنه ورته وويل: ته رښتيا وايي او ته ملامت نه يې خوزه دغه موجودو خلکو کښينولی يم او ستا پلار علي رضي الله عنه هم پکې دی که دوی و غواړي زه به کښته شم.

د ابوالبختري رضي الله عنه څخه د (حسين بن علي رضي الله عنهما) په باره کې ذکر شوی دی چې عمر رضي الله عنه خطبه ويله او حسين رضي الله عنه ورته راغی چې کښته شه دا زما د بابا ممبردی ته دی د خپل بابا په ممبر کښينه، نو عمر رضي الله عنه ورته په ژړا شو او ورته يې وويل: ته رښتيا وايي دا ستا د بابا ممبردی او زما بابا ممبر نه درلوده، خو تا ته چا وويل چې دا خبره وکړه؟ نو علي رضي الله عنه پورته شو او حسين رضي الله عنه ته يې وويل: چوپ شه غداره زه به تا سره کور کې گورم.

نو عمر رضي الله عنه ورته وويل: پام کوه زما بچي ته څه ونه وايي دې رښتيا وايي او بيا يې له ځان سره څنگ کې په ممبر کښيناوه او چې کله يې خطبه خلاصه کړه او لمونځ وشو نو عمر رضي الله عنه حسين رضي الله عنه يې له لاس ونيو او خپل کور ته يې بوتلو هلته يې خوراک ور باندې وکړ، بيا يې ورته وويل: چې کله کله زما کور ته راځه چې مونږ ستا په ليدلو مشرف کېږو.

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۰) برخه.

حلیه الاولیاء نقل کړی دي چې یوه ورځ علي رضي الله عنه د خپل کور تر څنگ ناست وو او یو مسکین ورته راغی ورته يې وويل: وږی يم څه را کړه نو علي رضي الله عنه ورته وويل: دې مخامخ کور ته ورشه مسکین چې ورته وکتل چې وچه ډوډۍ اوبو کې لمدوي او چې نرمه شي بيا يې خوري نو تعجب کې شو فکري يې وکړ، دا هم کوم غريب دی کله چې د علي رضي الله عنه کور ته ولاړ او رغ يې وکړ چې فقير يم وږی يم څه را کړئ نو، ربيبه رضي الله عنها وينځې ورته خوراک راوړ نو دغه فقير چې خوراک وليد خوښ يې شو نو ورته يې وويل: که لږ نور را کړئ نو دلته يو بل فقير هم اوبو سره وچه ډوډۍ خوري او فقير علي رضي الله عنه طرف ته اشاره وکړه، نو وينځې ورته وخنډل ورته يې وويل: هغه خود دغه کور مالک او کور والا دی خپله وچه ډوډۍ خوري خو مسکينانو ته ښه ډوډۍ ورکوي.

د صفوري رضي الله عنها نه روايت دی: اگر چې حديث کې ضعف شته چې اهل بيت د څو ورځو نهر (وږي) وو او څه يې نه وو خوړلي نو نور يې طاقت نه و، بي بي فاطمې رضي الله عنها خپل يو ټکری علي رضي الله عنه ته ورکړ، چې استعمال کړی يې لانه وه او کوم ځای نه ورته هديه راغلې وه چې خرڅ يې کړي او کور ته ور باندې څه خوراکي شيان راوړي نو علي رضي الله عنه هغه بازار ته يووړه او په درې درهم يې خرڅ کړ او غوښتل يې چې خوراکي شيان راوښي نو يو فقير ورته مخې

• کذا في البدايه ج 4 ص 339

و ذکر الهيثمي ج 9 ص 130

و کذا لک اخرج احمد في مسنده.

د علي (رضي الله عنه) سيرت

ته شو او سوال او زارئ يې شروع کړې دومره فرياد يې ورته وکړ، چې زړه يې پرې وخوږېده نو درې واړه درهم يې هغه ته ورکړل او خالي لاس کور ته را روان شو.

لاره کې يو داسې سړی ورته مخې ته راغی چې اوښ يې له مهاره نيولی ؤ نو علي رضي الله عنه ته يې سلام واچولو، بيا يې ورته وويل: اوښ نه اخلي چې در باندې خرڅ يې کړم؟
نو علي رضي الله عنه ورته مسکي شو چې ما سره روپۍ نشته په څه يې واخلم هغه نفر ورته وويل: په نيټه يې در کوم بيا به روپۍ را کړې او ارزانه يې هم در کووم، نو علي رضي الله عنه ترينه په (100) درهم واخست او نيټه يې ور سره معلومه کړه اوښ يې کور ته روان کړ لاره کې بل سړی ورته پيدا شو پوښتنه يې ترينه وکړه چې اوښ نه خرڅوې؟ نو علي رضي الله عنه فکر وکړ، چې خرڅ به يې کړم نو ورته يې وويل: خرڅوم يې!

خرڅوم! په څو يې اخلي؟ هغه نفر ورته وويل تا په څو اخستی دی رښتيا خبره وکړه نو بيا گټه در کوم، علي رضي الله عنه ورته وويل: ما په سل اخستی دی ته څومره گټه را کوي؟ هغه نفر ورته وويل (60) روپۍ گټه در کوم نو په (160) درهم يې خرڅ کړ او هغه سړي اوښ روان کړ.

کله چې علي رضي الله عنه کور ته روان شو فکري يې وکړ، چې اوس خو هغه سړي ته مخکې له وخته روپۍ ور کول پکار دي له چا مې چې اوښ اخستی دی، خو نه يې کور راته معلوم دی او نه يې نوم (100) درهم يې له ځان سره کړل او (60) درهم يې بي بي فاطمې رضي الله عنها ته ورکړل هغې ترينه پوښتنه وکړه دومره روپۍ دې له کومه کړې؟

نو علي رضي الله عنه ورته خپله قصه بيان کړه هغه هم حيرانه شوه، نو علي رضي الله عنه روان شو چې له رسول الله ﷺ څخه پوښتنه وکړي چې دغه قرضداري څنگه پيدا کړم چې روپۍ يې ورکړم، کله چې رسول الله ﷺ ته مخامخ شو نو رسول الله ﷺ ورته په خندا شو بيا يې ورته وويل: نن خودې ډيرې روپۍ گټلي؟ نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ولې ته خبر شوی يې؟

نو رسول الله ﷺ ورته وويل: هو، نو علي رضي الله عنه ورته وويل: نو اوس راته ووايه چې قرضداري به څنگه پيدا کړم؟ نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: دلته لږ ضرورت يې نشته هغه خرڅوونکی جبرائيل (ع) او اخستونکی میکاييل (ع) وه.*

الله ﷻ ته ستا صدقه خوښه شوې وه ځکه يې هغه دواړه درته د انسانانو په شکل را ليرلي وو.
دا ؤ د الله ﷻ او رسول الله ﷺ د علي رضي الله عنه سره محبت.

* کتاب الاستيعاب ج 1 باب عشرة مبشرين بالجنة
حلية الاولياء باب فضائل علي بن ابي طالب

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۱) برخه.

د علي رضي الله عنه انصاف.

➤ کليد رضي الله عنه فرمايې: چې د اصفهان نه علي رضي الله عنه ته مال راغی چې د اوه (7) تنو سردارانو يا مشرانو له پاره خاص ؤ، نو هغه کې يو پاستې وچه ووهی هم وه نو کله چې علي رضي الله عنه هغه تقسيموله، نو هغه يو وچ شوی پاستې يې هم (7) برخې کړييا يې ور باندې قرعه يا پچه واچوله چې د چا به کومه برخه ور سيدله هغه به يې ور کړله.

➤ د عبد الله هاشمي رضي الله عنه څخه روايت دی: چې علي رضي الله عنه ته دوی بنځې سوال ته راغلي، يو اصيله وه او يوه ازاده شوې (عجمه) وينځه وه نو علي رضي الله عنه، يوې ته (40) درهم او يوه بورۍ غله ور کړه هغه ازادې شوې (عجمۍ) وينځې (40) درهم او يوه بورۍ غله واخستله او ولاړله خو هغه بله بنځه هم هلته ولاړه وه بيا يې علي رضي الله عنه، ته وويل: يا امير المؤمنين (رضي الله عنه) زه اصيله عربيه يم تا زه د يوې ازادې شوې (عجمۍ) وينځې سره برابره کړم؟

ايا داسې کول حق دي؟ نو علي رضي الله عنه ورته وويل: ما چې قرآن او سنت رسول الله ﷺ کې فکر وکړ، نو ماته د اسماعيل (ع) او اسحاق (ع) په اولاد کې کوم فرق معلوم نه شو يعنې عرب د اسماعيل (ع) او عجم د اسحاق (ع) اولاد دواړه الله ﷻ ته يو برابر دي فضيلت په تقوی کې دی.

➤ د علي بن ربيعه رضي الله عنه نه روايت دی: چې (جعده بن هبیره رضي الله عنه) علي رضي الله عنه ته راغی چې تا ته دوه تنه راغله او ترمنځ يې شخړه وه، دغه يوه ته، تاسو د خپل ځان مال اولاد نه گران او محبوب ياست او دغه بل ته که ته په لاس ورشي او وس يې در باندې ورسېږي نو تا به حلال کړي، خو چې تا فيصله وکړه نو د هغه چا په حق کې دې وکړه چې ستا د بنمن ؤ، نو علي رضي الله عنه {جعده بن بهيره رضي الله عنه} په سينه کې په سوک ووهه بيا يې ورته وويل: دغه فيصلې کول د چا له پاره نه وي چې هر رقم غواړم ويې کړم دا په قيامت کې پوښتنه کېږي چې په حقه دې فيصله کړې که ناحقه نو زه نه غواړم چې الله ﷻ ته مختورن ورشم بيا يې وفرمايل: چا چې دوه کسانو ترمنځ فقط د قجورې يوه دانه هم تقسيم کړه نو د قيامت په ورځ به افسوس کوي.

نو اوس زموږ ملک صاحبان او نور مشران چې د خلکو جرگې کوي بايد دې حديث ته متوجه و اوسي يا قاضي صاحبان چې په رشوت فيصلې کوي د هغوئ به څه حال وي؟

➤ د علي رضي الله عنه څخه روايت دی: چې زه رسول الله ﷺ يمن ته د قاضي په صفت ليږلم نو ما ورته وويل: يا رسول الله ﷺ زما عمر کم دی او هلته مشران صحابه کرام رضي الله عنهم شته ما ته به دغه قضاء ډيره سخته وي!

نو رسول الله ﷺ راته په سينه لاس را تير کړ او دعا يې راته وکړه، نو په الله ﷻ قسم چې بيا ماته هيڅ مشکل نه دی پيدا شوی چې هر قسم قضيه به راغله زه به ور باندې پوهيدلم.

➤ د اصبع بن نباته رضي الله عنه څخه روايت دی: چې علي رضي الله عنه ته يو نفر راغی ورته يې وويل: يا امير المؤمنين (رضي الله عنه) زما يو ضرورت دی او هغه مې الله جل جلاله ته پيش کړی که

د علي (رضي الله عنه) سيرت

تا هغه پوره کړي، نو د الله جل جلاله ثنا صفت به وکړم او ستا شکريه به اداء کړم او که تا پوره نه کړای شو نو هم د الله ﷻ ثنا صفت به وکړم او تا به معذور وگڼم نو علي رضي الله عنه ورته وويل: کاغذ خو نشته خو خپل ضرورت دې په مخکې وليکه ځکه چې څوک سوال کوي نو په مخ کې يې يو قسم ذلالت ښکاره کيږي او زه نه غواړم ته د چا په وړاندې ذليل ښکاره شي نو هغه سړي خپل مشکل په مخکې وليکلو او علي رضي الله عنه ولوست نو هغه يو دينداره شخص او يو مخور مشرؤ خو حالاتو مجبوره کړي ؤ چې علي رضي الله عنه ته يې سوال وکړ، نو علي رضي الله عنه لومړی خپله چپنه را وغوښتله هغه يې ورکړه نو هغه له خوشحالي اشعار وويل: چې معنی يې دا ده تا ماته چپنه را کړه او په اغوستلو به زه شي خو الله ﷻ به يې عوض کې داسې لباس در کړي چې هغه به نه زپيږي.

بيا علي رضي الله عنه ورته (100) اشرفی ورکړلې نو صحابه کرامو رضي الله عنهم ورته وويل: يوه چپنه او (100) اشرفی ډيرې نه دي چې تا ورکړې؟

نو علي رضي الله عنه ورته وفرمايل: چې ماله رسول الله ﷺ څخه اوريدلي دي چې هر چا سره به د هغه د حيثيت مطابق چلند کوي، بعضي د خلکو سوال کول شغل او کاروي که ښه مالدار هم وي دغه کار نه پريږدي خو بعضي سوالگر رښتيا مجبور وي نو که درته معلومه شوه چې رښتيا مجبور دي نو زيات کومک ورسره وکړي.

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۲) برخه.

(1) شيعه گان څنگه الله ﷻ پخپل ځان اخته کړي؟

(2) يو شيعه ته د (سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه) ښير او سمدستي مړ کيدل.

علي بن ابی طالب رضي الله عنه يوه ورځ کوفه کې ؤ چې چا ورته وويل: چې د عبداللہ بن سبا يهودي فرقه وايي: چې تا (امير المؤمنين ابو بکر رضي الله عنه)، (امير المؤمنين عمر رضي الله عنه) او (امير المؤمنين عثمان رضي الله عنه) ته بد او رد ويلي دي؟ نو ځکه مونږ هم ورپسې بد وايو، نو علي رضي الله عنه ممبر ته وخت او ويې ويل: چې ما غوښتل د ابن سبا فرقه ټول له تورې تير کړم. چې دوی ما پسې داسې خبرې کوي چې زه ترې خبر نه يم زه د الله ﷻ څخه پناه غواړم چې د رسول الله صلى الله عليه وسلم دوه خسرانو او زوم پسې خبرې وکړم هغوی د عشره مبشره څخه دي هغوی زما څخه افضل دي.

خو زه دې کار له پاره لومړی اعلان کوم چې هر چاته په لاس ورغلل مړه يې کړي، چا ترې پوښتنه وکړه چې هغوی خو ستا صفتونه کوي نو علي رضي الله عنه وفرمايل: دوی ماته هغه او صاف بيانوي چې هغه په ما کې نشته، دوی زه د ربوبيت درجې ته رسولی يم، او زه له دوی بيزار يم دوی دې له دې

* کتاب الاصابه ج 4 ص 356

و ذکر ابن عساکر مثل ذالک

وفي کنز العمال ج 3 ص 324

د علي (رضي الله عنه) سيرت

ملکه وويستل شي کنه نويو به هم ژوندی پرې نږدم بيا يې لاس پورته او دعا يې وکړه چې يا الله ﷻ دغه د عبدالله ابن سبا پيروان پخپلو ځانونو مسلط کړي همدا سې دعا يې کوله او خلکو ور باندې آمين ويل همدا وجه ده چې الله ﷻ اوس په خپلو ځانونو مسلط کړي دي.

۴ د (ابونجیح رضي الله عنه) څخه روايت دی: چې امير معاويه رضي الله عنه چې د شام حاکم ؤ حج ته راغلی ؤ، نو ده سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه ته وويل: مونږ جهاد کې مشغول يو او د حج ارکان واجبات او سنت را څخه هير وي راشه زه طواف کوم ته راته گوره که کومه غلطې کوم اصلاح يې کړه. نو هغه طواف وکړ او بيا يې سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه خپل کور ته بوتلو او خپل تخت باندې يې کښيناوه بيا يې غوښتل چې د علي رضي الله عنه په باره کې څه ووايې خو سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه ورته په غصه شو او ورته وويل: ته هغه چا پسې خبرې کوې چې د رسول الله ﷺ د لور نکاح ورسره د الله ﷻ په خوښه شوې ده.

همه ځوانانو کې اول مسلمان دی.

همه د هارون (ع) سره تشبیه ورکړل شوې ده.

همه د خيبر فتح د ده پلاس شوې ده.

همه (اسد الله) لقب ورکول شوی دی.

همه اولنی لمونځ کوونکی دی چې رسول الله ﷺ سره څنگ کې ولاړ دی، او لمونځ يې کړی دی.

بيا يې ورته وويل: نن نه بعد به ستا کور ته رانه شم او ترې را پورته شو او څادر يې ټک ووهه او له ډيرې غصې ځان سره غږيده.

۴ ابوهريره رضي الله عنه فرمايې: چې زه د دمشق بازار کې گرځيدم يو ځای ته ورسيدم چې ډير خلک را جمع دي او يو تن په آس سپور دی او د علي رض په باره کې داسې خبرې کوي چې اصلاً هغه کې نشته او اولنيو درې واړو خليفگانو پسې ښکښل کوي.

نو دې وخت کې سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه راغی پوښتنه يې وکړه چې څه خبره ده؟ خلکو ورته وويل: چې دغه سړی د عبدالله بن سبا پيرو دی يعنې شيعه دی، علي رضي الله عنه ته داسې او صاف بيانوي چې پکې نشته او ابوبکر رضي الله عنه، عمر رضي الله عنه او عثمان رضي الله عنه ته ښکښل کوي.

نو ورغی او خلکو کې وردننه شو خلکو ځای ورکړ او ورته يې وويل: چې زه يو څو پوښتنې کوم؟

هغه ورته وويل: وکړه څه وايې؟

نو سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه ورته وويل: ايا رسول الله ﷺ هر کار کې استخاره نه کوله؟

نو هغه نفر ورته وويل: هو

د علي (رضي الله عنه) سيرت

نو سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه ورته وویل: چې ضرور به رسول الله ﷺ د (بي بي عایشې رضي الله عنها او بي بي حفصې رضي الله عنها) د نکاح له پاره استخاره کړې وي نو چې الله ﷻ د خسرگانو جوړیدلو له پاره ابو بکر رضي الله عنه او عمر رضي الله عنه خوښ کړل نو ته څنگه ور پسې بد وایې؟ ایا رسول الله ﷺ دوه لورگانې (لوني) عثمان رضي الله عنه ته د ده د فضيلت په وجه نه دي ورکړي؟

چې ته ور پسې بد وایې؟ ایا علي بن ابی طالب رضي الله عنه د عبد الله بن سبا د (شيعه) فرقې او د دوی د عقایدو نه بيزاري نه ده اعلان کړې؟ چې ته د ابن سبا پیروي کوي (شيعه) شوی یې.

بیا سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه، خپل مخ قبلې ته واړوه او دعا یې وکړه چې یا الله جل جلاله که دغه د شيعه گانو فرقه په ناحقه وي ته دغه رزیدل ته همدا اوس خپله سزا ورکړې. نو سعد بن ابی وقاص رضي الله عنه لا سونه نه وه کښته کړي چې د هغه شيعه آس ټوپ واچولو او شيعه ترې په یو شرق لاندې را پریوت سر اوینه یې وچاودل او مردار شو.

او الله ﷻ د سعد بن اب وقاص رضي الله عنه، نبیرا قبوله کړه.

د علي رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۳) برخه.

د علي رضي الله عنه دوي مشهورې خطبې.

لومړۍ خطبه مقام نخيلة کې کوفې سره.

دوهمه د نهروان جگړې نه بعد

کفارو او متعهدينو سره یې د صلحې حکم.

«ابو الوداك همداني رضي الله عنه فرمایې: چې علي رضي الله عنه د کوفې ښار ته نژدې مقام نخيلة کې چې د شيعگانو او نورو خوارجو سره په جهاد لگيا د خپلو مجاهدينو منع کې ودرید او ویې فرمایل:

ای خلکو چا چې مداهنت وکړ يعني دنيوي مال او چوکۍ له پاره یې برحقه جهاد پریښود نو هغه ځان په خپله د هلاکت کندی ته وغورځولو.

ای خلکو تاسو داسې حالت ته رسیدلي یاست چې که الله ﷻ مو بچ کوي نو په خپل فضل به تاسې بچ کړي کنه نو کافران به ستاسې فکرونه اشغال کړي تور درته سپین او سپین درته تور ښکاري حق درته باطل او باطل درته حق ښکاري.

ای مسلمانانو دوی تاسو د قوم پرستی په نوم غولوي او الله ﷻ قوم پرستی نه خوښوي.

• اخرجه ابن عساکرو ابن سعد عن ابن عباس جلد 4 ص 24

وفي كنز العمال ج 7 ص 69

وفي البدایه ج 7 ص 358

د علي (رضي الله عنه) سيرت

ای: خلکو دوی ستاسې سره د وېشمنۍ نه لري دوی غواړي د دین رنځ له منځه یوسي، تاسو وگورئ د کافرو او خوارجو سره هغه ضعیف العقیده مسلمانان دي چې ژبې یې خوږې او زړونه یې له کاني سخت دي.

ای: مسلمانانو جهاد د هر جابر، ظالم او گمراه سره چې د کافرانو سره ملگري دي روا دی.

ای: خلکو دلته د خلافت له پاره جگړه نه ده چې زه خلیفه شم که معاویه! بلکه کافرانو د خلکو ذهنونه خراب کړي او یو بل سره مو جنگوي.

ای: مسلمانانو حق په اسانه پیژندلای شئ هر ډله چې د کافرانو په قانون او نظام خوښ وي باطله ډله ده او د کافر غشی چې هر طرف ته روان وي هماغه برحقه ډله ده.

ای: مسلمانانو دوی سره هغه خلک ملگري دي چې قرآن لولي خو تفسیر باندې نه پوهیږي او داسې کوم خلک ور سره نشته چې اسلام کې یې سابقه موجوده وي.

ای: مسلمانانو تاسو د کافرانو په تهمتو مه تیروئ دغه تهمتونه په ټولو انبیاء لگول شوي دي.

بیا علي رضي الله عنه وفرمایل: (والله ﷻ والله ﷻ والله ﷻ) لکه څرنگه چې تاسو گورئ فارسیان او رومیان ستاسې واره، زاړه، ښځې او نر ټول وژني. همداسې به د هغه مسلمانانو بچي، ښځې او نارینه هم ووژني چې ور سره ملگري دي.

دغه د دنیا ټول کافران هیڅ انساني کرامت نه پیژني او نه ورته قایل دي، د دوی علاج یوازې په توره کیدای شي بیا یې وفرمایل:

ای: د مغرب او سیدونکو تاسو د هر قل د پوځ مقابلې وکړئ مونږ به د کسری والا مقابلې وکړو، بیا یې خطبه ختمه کړه.

د زید بن وهبه رضي الله عنه څخه روایت دی: چې د نهروان جنگ څخه وروسته علي رضي الله عنه ممبر ته وخت او د جهاد ترغیب یې ورکړ او د جهاد فضایل یې بیان کړل، خو هیچا مثبت جواب ور نه کړ ټول چپ پاتې شول ټولو باندې لکه بې هوشي چې راغلي وي خبرې یې اوریدلې، خود جهاد همت په چا کې نه و پاتې، نو له اوږدې خطبې ویلو بیرته را کښته شو او خپل کور ته ولاړ.

بیا علي رضي الله عنه څو ورځې بعد ټول مشران را وغوښتل ورته یې وویل: څه چل شوی دی چې تاسو ته د جهاد له پاره د تیاري کولو امر کوم خو تاسو باندې داسې حالت راشي او سترگې یو خوا بل خوا ته اړوئ او راپوئ لکه چې زنکدن موي او په محکه داسې ورشلم شئ، لکه په تاسو کې چې روح نه وي؟ ولې دومره بې غیرته شوي یاست چې نه خپله جهاد کوئ او نه نور تیار ولای شئ او چې څوک زه جهاد ته تیار کړم د هغوئ د را گرځیدو کوښښ کوئ دا ولې؟

د علي (رضي الله عنه) سيرت

کله چې جهاد نه وي نو تاسې نه د ځنگل وحشتناک زمرې جوړې شي او غورې کوئ چې که وخت راغی نو دا به وکړم هغه به وکړم خو چې زه درته د جهاد امر وکړم نو بیا مکارې گیدرې درنه جوړې شي دا ولې؟

نو اکثره کسانو د مرگ له ویرې خپل درواغجن عذرونه پیش کړل فقط یو خو کسانو په خوشحالی جهاد ته تیار شول.

بیا علي رضي الله عنه هغه مجاهدینو ته تسلي ورکړه چې کامیابي د پوځ او وسلې په ډیر والي کې نه ده د اسلام په تاریخ کې تش لاس مجاهدین په وسلوالو کافرانو او فاسقانو کامیاب شوي دي بیا یې ورته وویل: چې زه غواړم چې تاسې زما ښي اړخ ته چې اړخ ته مخکې او شاته وځنګړئ الله ﷻ به تاسو سره مرسته کوي او ستاسې په برکت به هغه مسلمانان هم د کافرانو د غلامۍ څخه خلاص شي چې د دنیا له پاره یې ذلالت خوښ کړی دی، بیا یې ورته وفرمایل:

ای: د سلام برحقه مجاهدینو!

هیڅکله داسې چا سره صلح مه کوئ چې واک او اختیار یې د دښمن سره وي کومکونه او امدن یې له کافرانو وي دوی چې اوس د دنیا له پاره کافرانو ته وفادار دي بیا به هم تاسې ورباندې وداري، ځان سره به تاسې هم ذلیل کړي.

بیا یې ورته وفرمایل:

ای: مجاهدینو تاسو چې هر ځای ته ورځئ هلته خلکو ته ادب او اخلاق ورزده کړئ او تاسو هم د اسلامیت او انسانیت نمونه و اوسئ، تاسو د خلکو سره د مهربان پلار وروړ په شان معامله وکړئ چې خلک ستاسې له ښو اعمالو متاثره شي تاسې خلکو سره سختی مه کوئ سختي کولو سره نفرتونه په زړونو کې پیدا کیږي.

کومو خلکو کې چې غلط رواجونه وي یا بد عمله وي هغوی په احسنه طریقه له هغې لارې واړوئ، تاسو د بدو اعمالو منفي اړخونه ورته بیان کړئ هغوی به خپله راوگرځي.

بیا علي رضي الله عنه د ټولو څخه بیعت واخست او ورته ویې ویل: چې تاسو خور رسول الله ﷺ نه دی لیدلی نو چې زه کوم کارونه کوم هماغه تاسو هم وکړئ کوم چې زه خوښوم تاسو هم هماغه خوښ کړئ، تاسو به هر یو له ځانه مفتیان او قاضیان نه جوړوئ زما اعمالو ته به گورئ، د علي رضي الله عنه سیرت خلاصول مشکل دي په همدې کفایت کوو*.

اوس د پښتنو د پلار **خالد ابن ولید رضي الله عنه** سیرت شروع کوو را سره اوسئ.

* اخرج طبري ج 4 ص 9 و 11 وايضا ص 67
واخرج امام احمد ج 1 ص 61
وايضا ج 4 ص 57

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library